

4

LES BALEARS: ANÀLISI REGIONAL I PER ILLES

RESUM

L'estimació que ha fet la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears sobre el VAB de l'economia per a l'any 2008 és de 22.627,01 milions d'euros. En relació amb l'any 2007, això suposa un creixement regional igual al de la zona euro i Espanya, amb una taxa de l'1,2% i amb una caiguda de l'1,8 punts percentuals. Aquesta caiguda se situa en 0,8 punts percentuals per sota de la de l'Estat, però és superior en 0,4 punts percentuals al de la zona euro. Aquestes dades demostren que l'impacte de la crisi econòmica internacional ha afectat relativament menys l'economia de les Illes Balears respecte a la de l'Estat.

Per sectors econòmics, el sector primari té una estimació de creixement per al 2008 d'un 0,8%, amb una pèrdua d'1,2 punts percentuals respecte a l'any passat. El sector de la indústria i l'energia presenta un creixement del 0,5% el 2008, amb una pèrdua percentual d'un punt respecte a l'any passat. El sector de la construcció disminueix un -1,4%, amb una caiguda percentual de 5,1 punts respecte a l'any passat. Finalment, el sector de serveis creix un 1,6%, la qual cosa representa una caiguda d'1,5 punts percentuals respecte a l'any passat. Per illes, Mallorca creix un 1,3%; Menorca, un 0,3%, i les Pitiüses, un 1,4%.

Les dades de la comptabilitat regional d'Espanya, base 2000, que elabora l'INE per al període 2000-2008 permeten estimar el creixement relatiu de les Illes Balears per comparació a la resta de comunitats autònomes. Aquestes dades mostren que l'any 2008 el creixement de les Illes Balears es el tercer més alt per comunitats autònomes, i trenca la tendència de ser el més baix en el conjunt de comunitats autònomes, tal com ha passat en els darrers sis anys. Aquest fet rellevant es deu a l'especialització turística, ja que el turisme ha patit d'una forma menys intensa els efectes de la crisi econòmica internacional si es compara amb la resta d'activitats productives, com ara la indústria.

La inflació com a mitjana de les taxes de variació anual valorada per l'índex de preus de consum va ser del 3,8% a les Illes Balears, 0,3 punts per sota de l'Estat.

Les Illes Balears presenten un nivell de vida entorn de la mitjana espanyola, ja que, en termes de renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra, se situen per primer pic per sota de la mitjana espanyola, amb un índex respecte a Espanya de 100 de 97,91. En relació amb l'any 2000, les Balears perden cinc posicions, atès el menor creixement econòmic i el major creixement demogràfic relatiu que ha tingut al llarg d'aquests anys.

4.1.

INTRODUCCIÓ

A la Memòria del CES del 2007 vàrem fer una breu nota metodològica sobre l'estructura de l'índex d'aquest apartat, consideracions que enguany es mantenen sense cap modificació.²⁵

4.2.

L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA

En aquest apartat analitzam, em primer lloc, l'estructura productiva de l'oferta de les Balears per sectors econòmics i per illes a partir de les estimacions macroeconòmiques que ha fet la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears per al període 2004-2008, i després analitzam, a partir de la comptabilitat regional d'Espanya elaborada per l'INE, l'oferta productiva de les Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes.

4.2.1. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS I PER ILLES

Segons les dades de la Direcció General d'Economia, el VAB a preus corrents de

25. Vegeu: *Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2007*, pàgs. 77 i 78.

l'economia de les Illes Balears l'any 2008 se situa en 22.627,01 milions d'euros. La distribució del VAB per sectors econòmics mostra una estructura productiva en què el 81% de l'activitat econòmica es con-

centra en el sector terciari, mentre que l'11% restant es genera a la construcció, el 6% a la indústria i energia, i el sector primari representa menys del 2% del PIB regional. (Vegeu els quadres I-1 i I-2.)

QUADRE I-1. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER SECTORS ECONÒMICS EN EUROS CORRENTS (2005-2008)

	2005	% del VAB	% var.	2006	% del VAB	% var.
Sector primari	335.230,09	1,80%	7,4%	335.795,53	1,69%	0,2%
Indústria i Energia	1.177.329,21	6,31%	5,4%	1.229.985,93	6,19%	4,5%
Construcció	2.079.542,92	11,15%	13,4%	2.321.699,01	11,68%	11,6%
Serveis	15.057.355,58	80,74%	5,7%	15.994.162,27	80,45%	6,2%
Total de les Balears	18.649.457,81	100,00%	6,5%	19.881.642,74	100,00%	6,6%
	2007	% del VAB	% var.	2008	% del VAB	% var.
Sector primari	360.772,12	1,70%	7,4%	370.137,93	1,64%	2,6%
Energia i indústria	1.317.450,99	6,21%	7,1%	1.440.066,84	6,36%	9,3%
Construcció	2.504.965,64	11,82%	7,9%	2.579.724,39	11,40%	3,0%
Serveis	17.016.609,95	80,27%	6,4%	18.237.088,81	80,60%	7,2%
Total de les Balears	21.199.798,69	100,00%	6,6%	22.627.017,97	100,00%	6,7%

Unitat: en milers d'euros.

Font: Direcció General d'Economia.

QUADRE I-2. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER SECTORS ECONÒMICS EN EUROS CONSTANTS DEL 2004 (2005-2008)

	2005	% del VAB	% var.	2006	% del VAB	% var.
Sector primari	318.669,11	1,78%	2,1%	329.822,53	1,79%	3,5%
Indústria i Energia	1.130.097,40	6,30%	1,2%	1.149.309,05	6,23%	1,7%
Construcció	1.879.160,54	10,48%	2,5%	1.948.689,48	10,57%	3,7%
Serveis	14.598.359,97	81,44%	2,5%	15.007.114,05	81,41%	2,8%
Total de les Balears	17.926.287,02	100,00%	2,4%	18.434.935,11	100,00%	2,8%
	2007	% del VAB	% var.	2008	% del VAB	% var.
Sector primari	336.418,98	1,77%	2,0%	339.194,44	1,77%	0,8%
Energia i indústria	1.165.974,03	6,14%	1,5%	1.171.366,66	6,10%	0,5%
Construcció	2.020.303,81	10,64%	3,7%	1.992.676,16	10,37%	-1,4%
Serveis	15.468.582,81	81,45%	3,1%	15.713.373,13	81,77%	1,6%
Total de les Balears	18.991.279,64	100,00%	3,0%	19.216.610,39	100,00%	1,2%

Unitat: en milers d'euros.

Font: Direcció General d'Economia.

Segons aquestes dades, el creixement regional real de l'economia balear el 2008 va ser igual al de la zona euro i Espanya, amb una taxa de l'1,2%, i amb una caiguda d'1,8 punts percentuals respecte al 2007. Aquesta caiguda se situa en 0,8 punts percentuals per sota de la de l'Estat, però és superior en 0,4 punts percentuals al de la zona euro. (Vegeu el quadre I-3 i el gràfic I-1.)

Les estimacions sobre el creixement econòmic regional de les Balears l'any 2008 fetes pels diferents serveis d'estudis es mouen en una forquilla compresa entre el 0,1% i l'1,8%. (Vegeu el gràfic I-2.)

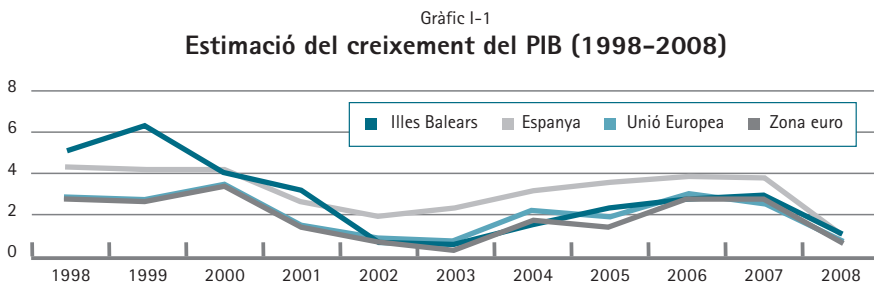
Si analitzam el creixement econòmic de les Balears al llarg del darrer trienni 2005-2007 i el comparem amb Espanya i la zona euro, resulta que les dades per a les Balears són del 2,4%, el 2,8% i el 3,0%. Per a Espanya les taxes són superiors, i s'estimen en el 3,6%, el 3,9% i el 3,8%, i per a la zona euro són de l'1,5%, el 2,8% i el 2,6%. Per tant, les Balears se situen en una zona de creixement intermèdia entre Espanya i la zona euro.

Si analitzam l'evolució del creixement econòmic real per sectors econòmics, el sector primari va créixer un 0,8% el 2008, amb una pèrdua d'1,2 punts percentuals

QUADRE I-3. EVOLUCIÓ I PERSPECTIVES DE LES ILLES BALEARS (2004-2008)					
	2004	2005	2006	2007	2008 (e)
Zona euro	1,8	1,5	2,8	2,6	1,2
Espanya	3,1	3,6	3,9	3,8	1,2
Illes Balears	1,6	2,4	2,8	3,0	1,2
Mallorca	1,7	2,6	3,1	3,2	1,3
Menorca	1,8	1,9	1,5	1,4	0,3
Pitiüses	1,2	1,2	2,1	2,7	1,4

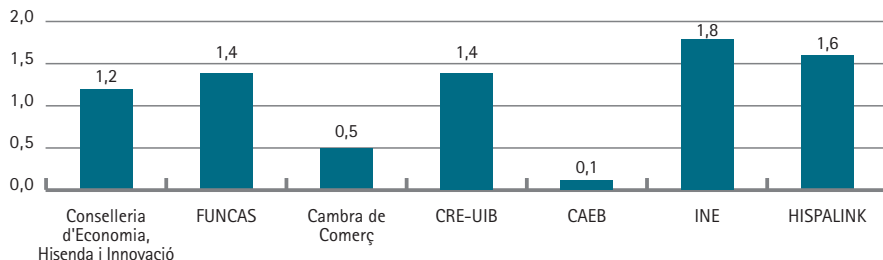
Taxes de variació del PIB a preus constants (en %)
(e): estimació

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. *Cojuntura econòmica*, març de 2009.

Font: Direcció General d'Economia. *Cojuntura econòmica de les Illes Balears* (març de 2009) i previsions primavera 2009, Comissió Europea (zona euro i UE-27).

Gràfic I-2
Estimació del PIB de l'any 2008 a les Illes Balears

Font: Elaboració pròpia.

QUADRE I-4. TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL DEL PIB A PREUS CONSTANTS PER SECTORS PRODUCTIUS (EN %) (2005-2008)				
	2005	2006	2007	2008 ^(e)
Sector primari	2,1	3,5	2,0	0,8
Indústria	1,2	1,7	1,5	0,5
Construcció	2,5	3,7	3,7	-1,4
Serveis	2,5	2,8	3,1	1,6

(e): estimació

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. *Cojuntura econòmica*, març de 2009.

respecte a l'any passat, i segueix una tònica de desacceleració econòmica des de l'any 2006. El 2008 el sector de la indústria i l'energia presenta un creixement del 0,5%, amb una pèrdua percentual d'un punt amb relació a l'any passat. El sector de la construcció disminueix un -1,4%, amb una caiguda percentual de 5,1 punts percentuals en comparació de l'any passat. Finalment, el sector dels serveis creix l'1,6%, la qual cosa representa una caiguda d'1,5 punts respecte a l'any passat, a conseqüència del menor dinamisme de la demanda dels residents i no residents. (Vegeu el quadre I-4.)

Aquestes dades es poden complementar amb les que ha elaborat Hispalink. Així,

no hi ha cap branca del sector secundari (energia, béns intermedis, béns d'equip i béns de consum) que presenti un creixement per sobre de la mitjana balear. Per a l'any 2009 només la branca d'energia preveu créixer per sobre de la mitjana regional. Els anys 2008 i 2009 el sector de la construcció tampoc no creix per sobre de la mitjana regional. Quant a les branques de serveis (transports i comunicacions, serveis destinats a la venda i serveis no destinats a la venda), totes presenten un creixement per sobre de la mitjana regional en els dos anys. El sector primari presenta, per als dos anys, un creixement inferior a la mitjana regional. (Vegeu el quadre I-5.)

QUADRE I-5. CREIXEMENT REGIONAL A 9 SECTORS. TAXES DE VARIACIÓ REAL

	Agricultura		Energia		Béns intermedis		Béns d'equip		Béns de consum		Construcció		Transports i comunicacions		Serveis destinats al mercat		Serveis no destinats al mercat		Total	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Andalusia	0,1	-4,7	-1,5	-3,4	-4,1	-6,6	-2,3	-8,3	-2,0	-6,5	-3,6	-11,7	3,8	-3,0	2,9	-1,8	4,0	3,7	1,6	-2,6
Aragó	0,6	-7,8	5,0	3,7	-2,3	-5,9	-1,0	-9,3	-1,5	-6,3	2,4	-8,1	4,1	-0,3	2,9	-0,6	4,6	3,1	2,3	-2,2
Astúries	-0,4	-4,5	-2,6	0,7	-1,5	-10,4	1,7	-9,2	-2,0	-1,1	-1,0	-6,8	1,5	-1,3	2,8	-0,6	3,9	2,0	1,6	-2,0
Cantàbria	-0,3	-7,6	2,5	-0,6	-1,9	-5,4	-1,1	-6,2	-1,4	-3,3	-1,9	-7,6	3,2	-0,6	2,8	-2,1	3,9	3,0	1,6	-2,5
Castella i Lleó	3,3	-8,4	1,9	-1,2	-1,8	-5,3	-1,7	-6,1	0,2	-2,9	-1,2	-6,8	1,9	0,4	2,1	-1,5	2,0	2,0	1,3	-2,2
Castella-La Manxa	1,0	-5,4	2,2	-1,2	-0,1	-4,8	0,1	-4,2	0,0	-5,0	0,6	-7,1	2,6	-0,5	2,2	-2,7	3,3	1,5	1,8	-2,7
Catalunya	-2,2	-8,7	2,5	-1,2	-2,3	-8,6	-2,7	-7,6	-2,0	-6,1	-2,4	-11,4	1,8	-0,3	2,6	-1,1	4,1	4,4	1,1	-2,7
Comunitat Valenciana	1,4	-3,1	4,5	-0,3	-3,0	-6,9	-2,3	-4,5	-1,9	-6,9	-2,5	-11,4	3,6	-0,3	2,9	-1,5	4,3	3,5	1,6	-2,6
Extremadura	1,0	-0,6	2,9	0,0	-2,5	-5,3	-2,5	-4,6	-1,0	-3,3	-1,9	-8,9	2,9	-0,4	2,0	-2,3	3,7	2,7	1,7	-1,6
Galícia	2,0	-1,5	1,9	1,0	-1,2	-4,1	-0,2	-3,3	-1,8	-3,3	-2,0	-6,5	3,8	0,2	2,9	-0,6	3,4	1,5	1,8	-1,2
Illes Balears	-2,0	-1,9	1,5	0,4	0,8	-3,6	0,9	-3,4	1,2	-3,3	-0,5	-7,4	2,0	-0,6	1,9	-1,2	1,9	1,2	1,6	-1,4
Illes Canàries	-2,8	0,9	2,6	0,2	-0,8	-3,1	0,4	-2,4	0,3	-4,0	-3,0	-8,3	1,6	-2,1	1,7	-3,1	3,8	2,2	1,4	-2,5
La Rioja	1,3	-8,6	3,7	-0,5	-2,2	-5,1	-2,0	-5,3	-1,0	-3,2	0,6	-5,2	3,8	-0,4	3,2	-1,2	3,9	2,6	1,7	-2,3
Madrid	1,2	-5,2	3,1	-0,4	-2,6	-6,0	-3,0	-6,8	0,3	-4,3	-2,1	-9,2	4,4	-0,5	2,3	-2,3	3,3	3,0	1,9	-2,1
Múrcia	1,5	1,3	1,6	1,4	-1,8	-6,9	-0,6	-5,8	-0,2	-5,1	-4,5	-9,6	1,7	-0,5	1,7	-2,1	3,0	3,3	0,9	-2,0
Navarra	2,0	-8,0	4,3	-0,4	-1,3	-4,7	-1,3	-3,3	-0,6	-3,1	-0,7	-7,8	4,1	-0,5	2,9	-0,7	4,4	1,8	1,7	-2,0
País Basc	1,0	-6,9	4,6	-0,5	-1,8	-3,6	-1,2	-4,2	-1,0	-4,8	-1,3	-9,7	4,4	-0,2	3,2	-1,2	4,4	3,9	1,9	-1,9
Espanya	0,8	-4,8	2,1	-0,6	-2,3	-6,5	-1,8	-6,1	-1,2	-5,2	-2,1	-9,6	3,2	-0,8	2,6	-1,7	3,7	3,0	1,6	-2,4

Font: Hispalink.

Nota: les dades per 2008 són estimatives i per 2009 són previsions.

**QUADRE I-6. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER ILLES
(EN EUROS CORRENTS) (2005-2008)**

	2005	% del VAB	% var.	2006	% del VAB	% var.
Mallorca	14.753.153,78	79,11%	6,8%	15.769.283,45	79,32%	6,9%
Menorca	1.605.650,30	8,61%	6,1%	1.689.058,97	8,50%	5,2%
Pitiüses	2.290.653,73	12,28%	5,3%	2.423.300,32	12,19%	5,8%
Total de les Balears	18.649.457,81	100,00%	6,5%	19.881.642,74	100,00%	6,6%
	2007	% del VAB	% var.	2008	% del VAB	% var.
Mallorca	14.753.153,78	79,11%	6,8%	15.769.283,45	79,32%	6,9%
Menorca	1.605.650,30	8,61%	6,1%	1.689.058,97	8,50%	5,2%
Pitiüses	2.290.653,73	12,28%	5,3%	2.423.300,32	12,19%	5,8%
Total de les Balears	18.649.457,81	100,00%	6,5%	19.881.642,74	100,00%	6,6%

Unitat: en milers d'euros

Font: Direcció General d'Economia.

**QUADRE I-7. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER ILLES
(EN EUROS CONSTANTS DEL 2004) (2004-2008)**

	2005	% del VAB	% var.	2006	% del VAB	% var.
Mallorca	14.181.070,13	79,11%	2,6%	14.621.815,76	79,32%	3,1%
Menorca	1.543.387,94	8,61%	1,9%	1.566.152,91	8,50%	1,5%
Pitiüses	2.201.828,95	12,28%	1,2%	2.246.966,45	12,19%	2,1%
Total de les Balears	17.926.287,02	100,00%	2,4%	18.434.935,11	100,00%	2,8%
	2007	% del VAB	% var.	2008	% del VAB	% var.
Mallorca	15.094.537,20	79,48%	3,2%	15.283.246,24	79,53%	1,3%
Menorca	1.588.270,90	8,36%	1,4%	1.593.035,72	8,29%	0,3%
Pitiüses	2.308.471,53	12,16%	2,7%	2.340.328,44	12,18%	1,4%
Total de les Balears	18.991.279,64	100,00%	3,0%	19.216.610,39	100,00%	1,2%

Unitat: en milers d'euros

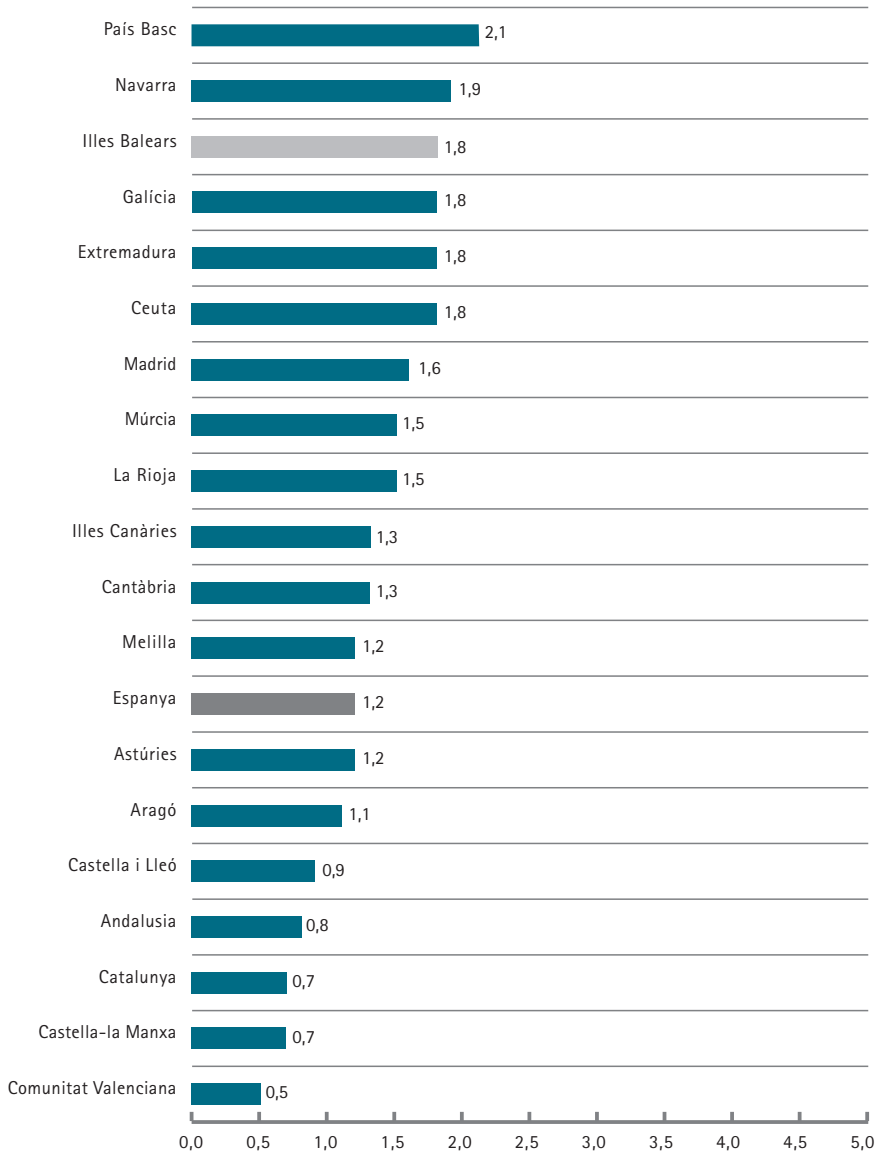
Font: Direcció General d'Economia.

Si analitzam ara el VAB per illes, es pot comprovar que en valors absoluts i en euros constants del 2004 Mallorca assoleix un VAB real de 15.283,25 milions d'euros. A les Pitiüses i a Menorca va ser de 2.340,33 i de 1.593,04 milions d'euros respectivament. Quant al valor absolut en euros corrents, Mallorca assoleix un VAB de 17.995,59 milions d'euros, mentre que a

les Pitiüses i a Menorca va ser de 2.755,67 i de 1.875,75 milions d'euros respectivament. (Vegeu els quadres I-6 i I-7.)

L'estructura econòmica per illes identifica el pes preponderant de Mallorca entorn del 79,5%, mentre que les Pitiüses i Menorca es distribueixen el 20,5% restant (el 12,2%, les Pitiüses, i el 8,3%, Menorca).

Gràfic I-3
Taxa de creixement del PIB (2007-2008) en termes reals

Font: INE.

Per illes, el major creixement es produeix a les Pitiüses, amb l'1,4% i amb una pèrdua d'1,3 punts percentuals, seguida de Mallorca, amb l'1,3% i amb una pèrdua d'1,9 punts percentuals, i finalment, Menorca, que té una taxa de creixement del 0,3% i presenta una pèrdua d'1,1 punt percentual respecte a l'any 2007. (Vegeu el quadre I-3.)

4.2.2. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS I PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les dades de la comptabilitat regional d'Espanya, base 2000, que elabora l'INE per al període 2000-2008 permeten estimar la millora del creixement relatiu de les Illes Balears per comparació a la resta de comunitats autònomes. Aquestes dades mostren que per a l'any 2008 el creixement de les Illes Balears és el tercer més alt per comunitats autònomes, i trenca la tendència de ser el més baixa en el conjunt de comunitats autònomes, tal com ha passat en els darrers sis anys. Així, amb un PIB de l'1,8%, presenta un creixement superior en 0,6 punts percentuals a la mitjana espanyola. Des d'una perspectiva històrica, aquest fet s'explica pel millor comportament relatiu de les Balears en les fases de crisi econòmica a causa de l'especialització turística. (Vegeu el gràfic I-3.)

També es pot indicar que el creixement del període 2000-2007 ha estat del 2,5%, per la qual cosa les Illes Balears presenten la menor taxa real de creixement acumulatiu del període. (Vegeu els gràfics I-4a i I-4b.)

A partir de la base de dades de la Comptabilitat Regional de l'INE, s'analitza a continuació l'evolució comparativa regional per sectors productius de les Illes Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes. Pel que fa a l'anàlisi sectorial, cal tenir en compte que les estimacions per a les Balears poden mostrar —pel poc pes relatiu que té l'economia sectorial balear en el conjunt espanyol— un elevat biaix a l'alça o la baixa en les estimacions que en resulten. Per això aquestes dades s'han de prendre amb precaució i reserves, ja que es contradueixen amb altres dades aportades per diferents institucions d'estudis regionals.

4.2.2.1. El sector primari

Segons l'INE, el sector primari balear presenta un decreixement del -1,5%, de manera que queda -0,9 punts per sota del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del 21,3% i en un decreixement de l'ocupació del 18,8%. El pes estructural del sector primari espanyol és del 0,9%, la qual cosa representa 1,6 punts per sota del seu pes a Espanya. Les Balears són la segona comunitat autònoma després de Madrid amb un menor pes sectorial del sector primari. (Vegeu el quadre I-8 i l'apartat 5, «Sector primari».)

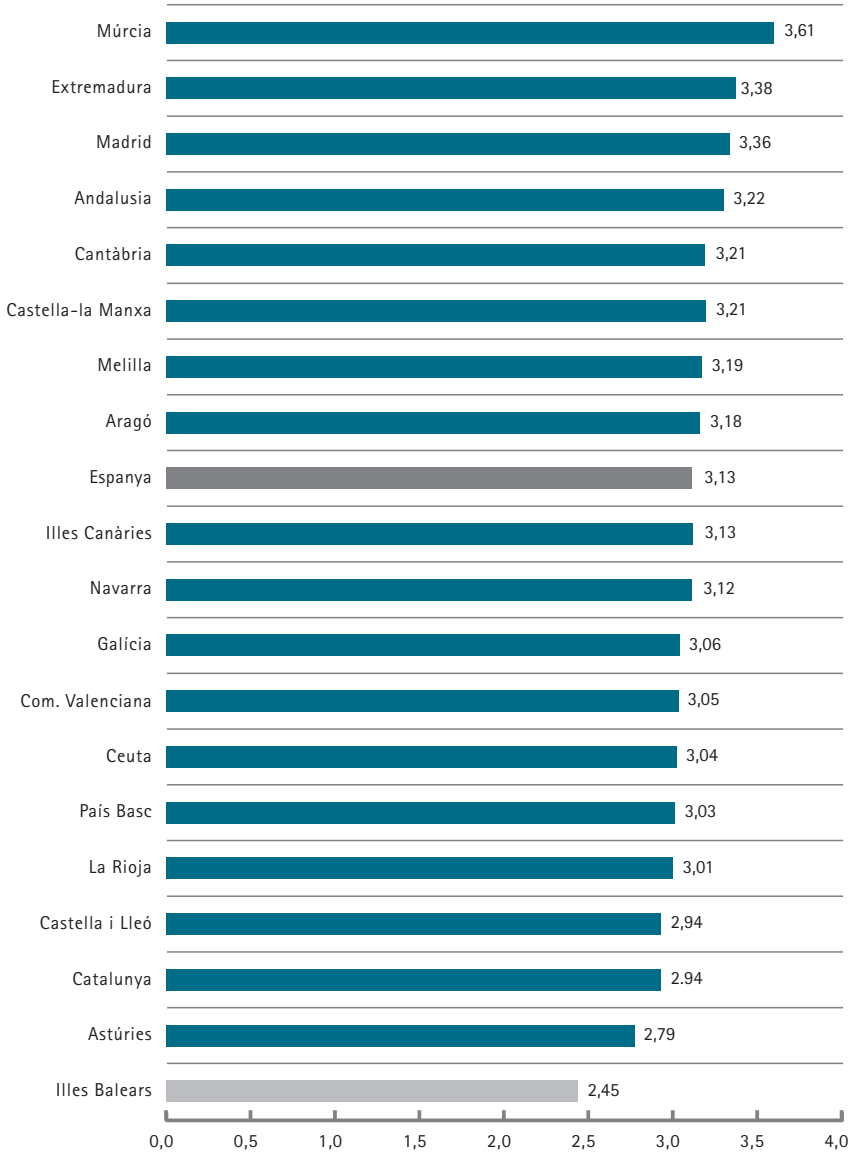
4.2.2.2. La indústria i l'energia

La indústria i l'energia a les Illes Balears presenten una baixada del creixement del -1,14%, de manera que queden 0,9 punts per sobre del registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del 10,8% i en una caiguda de l'ocupació semblant. El pes estructural

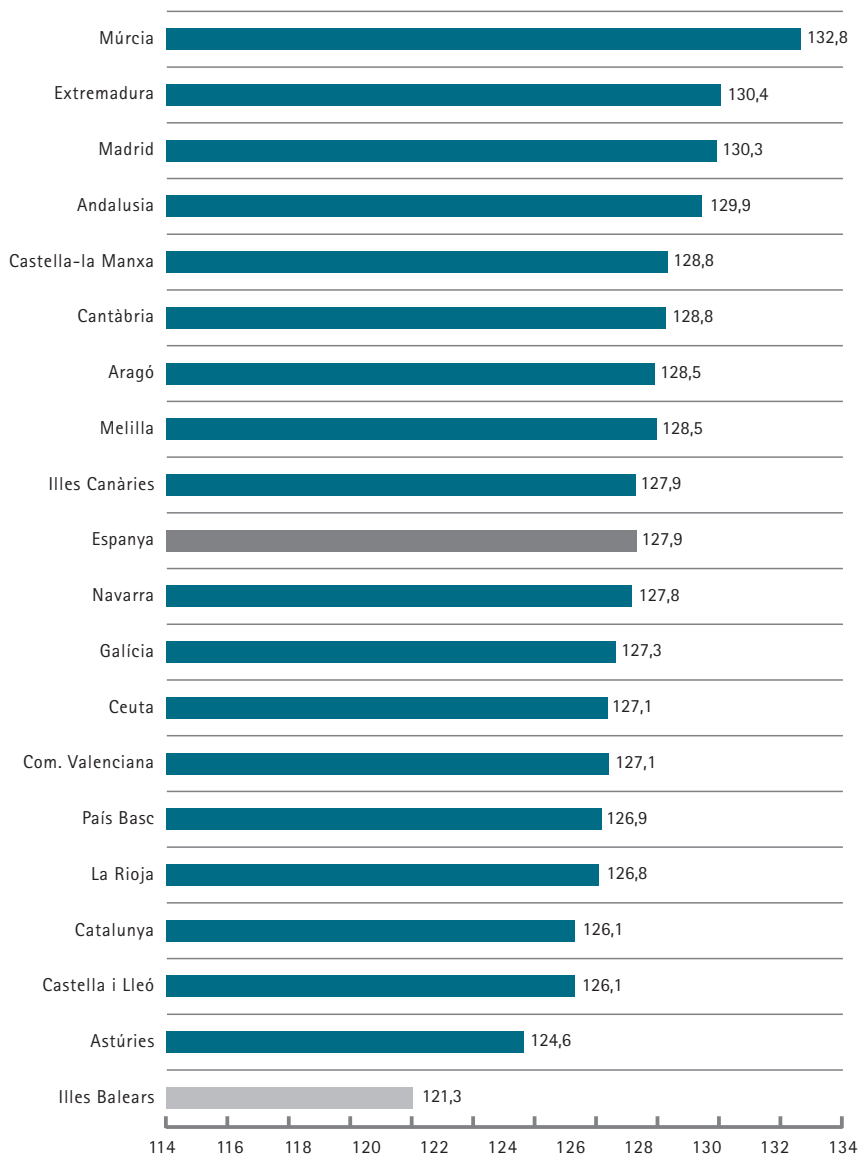
Gràfic I-4a

Taxa de creixement mitjana del PIB (2000-2008) en termes reals

continua

Gràfic J-4b
Taxa de creixement del PIB. Índex de volum encadenat, referència de l'any 2000 = 100

Font: INE.

QUADRE I-8. AGRICULTURA I PESCA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2008	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
Andalusia	6.351,43	4,2	-127,8646	-2,00	-5,77	4,00
Aragó	1.472,48	4,3	-44,8944	-3,20	-17,26	16,99
Astúries	389,76	1,6	-23,4761	-5,90	-1,73	-4,24
Cantàbria	372,65	2,7	1,39852	0,40	14,96	-12,67
Castella i Lleó	3.712,10	6,3	109,58283	3,10	0,91	2,17
Castella-la Manxa	3.067,54	8,3	-100,2928	-3,20	-7,34	4,47
Catalunya	2.655,82	1,3	42,82198	1,70	-10,24	13,30
Ceuta	3,21	0,2	-0,2788	-8,20	—	—
Comunitat Valenciana	2.091,49	2,0	46,27925	2,50	-5,56	8,53
Extremadura	1.291,66	7,1	-1,28041	-0,10	-0,96	0,87
Galícia	2.267,23	4,0	-6,72813	-0,30	-6,5	6,63
Illes Balears	260,10	0,9	-3,89175	-1,50	-18,82	21,34
Illes Canàries	490,65	1,1	-3,42503	-0,70	-17,46	20,31
La Rioja	488,42	6,0	-19,77885	-3,90	-11,5	8,59
Madrid	287,88	0,1	-4,04068	-1,40	21,91	-19,12
Melilla	9,49	0,6	-0,15912	-1,70	—	—
Múrcia	1.416,88	5,0	31,21632	2,40	-3,65	6,28
Navarra	497,30	2,7	20,18334	4,30	-0,77	5,11
País Basc	652,90	1,0	-9,80445	-1,50	9,58	-10,11
Espanya	27.779,00	2,5	-162,522	-0,60	-5,03	4,66

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

de la indústria i l'energia a les Balears és del 6,6%, la qual cosa representa 9,3 punts per sota del seu pes a Espanya. Les Balears són la darrera comunitat autònoma seguida per les Canàries amb un menor pes sectorial de la indústria i l'energia. (Vegeu el quadre I-9 i l'apartat 6, «Sector industrial».)

4.2.2.3. La construcció

La construcció a les Illes Balears presenta un decreixement del -3,3%, a l'igual que la

que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un decreixement de la productivitat del -1,3% i en una disminució de l'ocupació del -2,1%. El pes estructural del sector de la construcció a les Illes Balears és del 9,5%, la qual cosa representa 1,1 punts per sota del seu pes a Espanya. Les Balears són la quarta comunitat autònoma després del País Basc, Catalunya i Madrid amb un menor pes sectorial del sector de la construcció. (Vegeu el quadre I-10 i l'apartat 7, «Construcció».)

QUADRE I-9. INDÚSTRIA I ENERGIA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2008	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
Andalusia	15.560,15	10,4	-551,87	-3,72	-2,67	-1,08
Aragó	7.160,58	20,8	-314,95	-4,49	3,17	-7,42
Astúries	4.890,68	20,5	-107,28	-2,31	-3,29	1,01
Cantàbria	2.863,20	20,4	-10,70	-0,42	8,89	-8,55
Castella i Lleó	10.112,66	17,3	-348,92	-3,57	-1,39	-2,21
Castella-la Manxa	5.844,77	15,8	-275,65	-4,83	1,43	-6,17
Catalunya	40.596,19	19,9	-1.032,76	-2,64	-0,10	-2,54
Ceuta	113,30	7,0	0,73	0,72	0,00	0,72
Comunitat Valenciana	16.894,55	15,9	-695,84	-4,22	-6,02	1,92
Extremadura	1.737,33	9,6	-11,49	-0,73	-3,99	3,40
Galícia	9.835,99	17,4	-48,82	-0,53	-0,95	0,42
Illes Balears	1.825,74	6,6	-19,30	-1,14	-10,81	10,84
Illes Canàries	2.717,91	6,3	11,22	0,46	12,75	-10,90
La Rioja	1.920,20	23,6	8,86	0,50	-2,33	2,90
Madrid	23.683,95	12,2	-93,22	-0,42	-0,26	-0,16
Melilla	64,08	4,3	-1,14	-1,93	106,25	-52,45
Múrcia	4.091,71	14,5	-156,88	-3,98	-6,30	2,48
Navarra	4.940,60	26,5	130,47	2,92	9,69	-6,18
País Basc	18.859,40	27,5	206,73	1,20	-1,06	2,28
Espanya	173.713,00	15,9	-3.345,70	-2,03	-1,11	-0,93

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

QUADRE I-10. CONSTRUCCIÓ: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2008	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
Andalusia	19.293,03	12,9	-715,27	-3,70	-15,40	13,83
Aragó	3.572,15	10,4	-154,75	-4,30	-7,82	3,82
Astúries	3.062,72	12,8	-32,56	-1,10	2,89	-3,88
Cantàbria	1.672,26	11,9	-34,28	-2,10	-4,42	2,43
Castella i Lleó	6.373,67	10,9	-124,32	-2,00	-9,33	8,08
Castella-la Manxa	4.771,49	12,9	-156,85	-3,30	-6,71	3,66
Catalunya	18.700,98	9,2	-753,23	-4,00	-10,49	7,25

Continua

QUADRE I-10. CONSTRUCCIÓ: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2008	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
Ceuta	119,07	7,4	-0,35	-0,30	3,08	-3,28
Comunitat Valenciana	11.949,13	11,3	-417,16	-3,50	-11,81	9,42
Extremadura	2.669,66	14,7	-38,80	-1,50	-6,43	5,27
Galícia	6.833,79	12,1	-113,29	-1,70	-10,42	9,73
Illes Balears	2.599,01	9,5	-84,94	-3,30	-2,05	-1,28
Illes Canàries	4.479,68	10,3	-288,95	-6,30	-23,20	22,01
La Rioja	835,89	10,3	-13,18	-1,60	-1,01	-0,6
Madrid	17.891,40	9,2	-536,55	-3,00	-6,64	3,9
Melilla	133,88	9,0	-1,05	-0,80	13,73	-12,78
Múrcia	3.078,65	10,9	-145,40	-4,70	-19,43	18,28
Navarra	1.822,41	9,8	-123,76	-6,60	-13,78	8,33
País Basc	6.070,13	8,8	-89,13	-1,50	-4,79	3,46
Espanya	115.930,00	10,6	-3.812,13	-3,30	-10,87	8,49

1. Base 2000

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

4.2.2.4. Els serveis

Els serveis a les Balears presenten un creixement del 3%, de manera que queden 0,1 punts per sota del registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement positiu de la productivitat del 0,1% i en un augment de l'ocupació del

2,9%. El pes estructural del sector terciari a les Balears és del 74,5%, la qual cosa representa 11,9 punts per sobre del seu pes a Espanya. Les Balears són la comunitat autònoma més terciaritzada de l'Estat, seguida per les Canàries i Madrid. (Vegeu el quadre I-11 i l'apartat 8, «Els serveis privats».)

QUADRE I-11. SERVEIS: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2008	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
Andalusia	96.038,52	64,1	2.592,54	2,9	1,35	1,53
Aragó	19.262,14	56,0	874,79	5,0	2,26	2,68
Astúries	13.514,88	56,6	448,91	3,6	6,76	-2,96
Cantàbria	7.957,00	56,6	214,17	2,9	-1,10	4,04

Continua

QUADRE I-11. SERVEIS: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2008	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
Castella i Lleó	33.372,17	57,0	902,48	2,9	1,44	1,44
Castella-la Manxa	20.142,87	54,5	790,94	4,3	2,36	1,90
Catalunya	124.926,70	61,2	3.241,07	2,8	1,74	1,04
Ceuta	1.241,91	77,0	27,02	2,3	14,39	-10,57
Comunitat Valenciana	66.299,19	62,4	1.659,75	2,7	5,47	-2,63
Extremadura	10.925,11	60,2	353,49	3,5	1,14	2,33
Galícia	32.714,89	58,0	1.175,77	3,9	4,25	-0,34
Illes Balears	20.466,38	74,5	564,96	3,0	2,93	0,07
Illes Canàries	32.118,17	73,9	836,94	2,8	-3,24	6,24
La Rioja	4.189,27	51,6	139,12	3,6	3,32	0,27
Madrid	135.909,77	70,0	3.534,57	2,8	1,18	1,60
Melilla	1.156,17	77,6	19,77	1,8	-6,64	9,04
Múrcia	17.193,74	61,1	662,54	4,2	6,64	-2,29
Navarra	9.836,09	52,7	300,01	3,3	-1,34	4,70
País Basc	37.284,37	54,3	1.166,38	3,4	1,61	1,76
Espanya	685.204,00	62,6	19.672,07	3,1	2,06	1,02

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

QUADRE I-12. TOTAL: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2007	2008	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	Taxa de variació interanual					
	(milions d'euros corrents)					
Andalusia	144.939,29	149.909,93	1.159,51	0,8	-2,16	3,03
Aragó	32.914,24	34.371,61	362,06	1,1	0,15	0,95
Astúries	22.831,85	23.876,52	273,98	1,2	4,19	-2,87
Cantàbria	13.287,80	14.052,49	172,74	1,3	0,82	0,48
Castella i Lleó	56.483,33	58.514,89	508,35	0,9	-0,46	1,37
Castella-la Manxa	35.675,86	36.948,69	249,73	0,7	-0,02	0,72
Catalunya	196.536,91	204.127,69	1.375,76	0,7	-0,46	1,17
Ceuta	1.555,52	1.613,85	28,00	1,8	12,30	-9,35
Comunitat Valenciana	102.305,83	106.208,57	511,53	0,5	0,26	0,24
Extremadura	17.333,28	18.158,04	312,00	1,8	-0,79	2,61

Continua

QUADRE I-12. TOTAL: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2007-2008)

	2007	2008	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)		Taxa de variació interanual			
Galícia	53.829,14	56.419,09	968,92	1,8	0,57	1,22
Illes Balears	26.051,44	27.472,55	468,93	1,8	0,35	1,44
Illes Canàries	41.718,57	43.480,33	542,34	1,3	-5,86	7,61
La Rioja	7.770,42	8.119,88	116,56	1,5	0,58	0,91
Madrid	185.808,29	194.180,49	2.972,93	1,6	0,39	1,21
Melilla	1.447,43	1.489,48	17,37	1,2	-2,96	4,29
Múrcia	26.890,14	28.160,43	403,35	1,5	-0,83	2,35
Navarra	17.737,41	18.674,31	337,01	1,9	-0,16	2,06
País Basc	64.829,51	68.669,07	1.361,42	2,1	0,48	1,61
Espanya	1.050.595,00	1.095.163,00	12.607,14	1,2	-0,48	1,69

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

4.2.2.5. El creixement regional

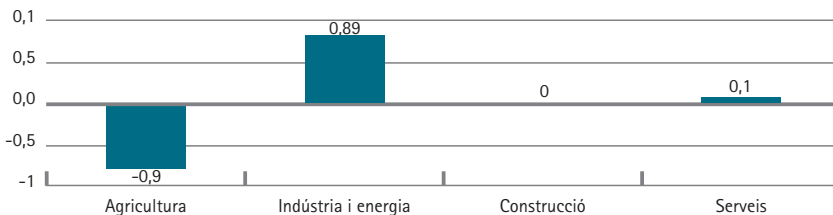
Les Balears presenten un creixement regional de l'1,8%, de manera que queden 0,6 punts per sobre al registrat per l'Estat.

Aquesta xifra es desglossa en un creixement positiu de la productivitat de l'1,4% i en un augment de l'ocupació del 0,35%. (Vegeu el quadre I-12.)

4.2.2.6. El creixement diferencial sectorial

El gràfic de convergència sectorial entre les Illes Balears i Espanya mostra aquests creixements diferencials sectorials, en què es veu clarament que el major creixement relatiu del PIB a preus de mercat a les Balears al llarg de l'any 2008 està motivat pel major creixement relatiu dels sectors de la indústria i l'energia i dels serveis. (Vegeu el gràfic I-5.)

Gràfic I-5
Diferencial de les taxes de creixement a preus de mercat (base 2006) de les Illes Balears/Espanya, per sectors econòmics, període 07/08

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya.

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2004-2008). CNAE93

	2004	2005	2006	2007	2008	Dif. 08/07	(%)
Total grups CNAE93	85.425	87.024	88.027	91.254	93.335	2.081	2,28
Extracció i aglomeració d'antracita, hulla, lignit i torba	1	1	2	1	1	0	0,00
Extracció de petroli brut i de gas natural; activitats dels serveis relacionats amb les explotacions petrolíferes i de gas, excepte les activitats de prospecció	1	1	—	—	—	0	—
Extracció de minerals d'urani i de tori	..	..	..	..	..	..	..
Extracció de minerals metàl·lics	—	—	—	—	—	0	—
Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	68	66	69	68	67	-1	-1,47
Indústries de productes alimentaris i begudes	607	577	567	551	542	-9	-1,63
Indústries del tabac	1	1	1	1	1	0	0,00
Indústries tèxtils	159	150	158	161	161	0	0,00
Indústries de la confecció i de la pelleteria	174	157	146	126	118	-8	-6,35
Preparació, adob i acabament del cuir; fabricació d'articles de marroquineria i viatge; articles de guarnicioneria, talabarderia i sabateria	246	235	222	201	190	-11	-5,47
Indústries de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	679	659	634	616	604	-12	-1,95
Indústries del paper	26	23	22	23	23	0	0,00
Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	538	552	562	584	604	20	3,42
Coqueries, refinació de petroli i tractament de combustibles nuclears	1	1	—	—	—	0	—
Indústries químiques	59	54	55	57	47	-10	-17,54
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	39	36	35	35	33	-2	-5,71
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	320	309	312	299	290	-9	-3,01

continua

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2004-2008). CNAE93

	2004	2005	2006	2007	2008	Dif. 08/07	(%)
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	320	309	312	299	290	-9	-3,01
Metal·lúrgia	10	9	7	7	10	3	42,86
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	753	762	791	817	832	15	1,84
Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	197	188	195	194	198	4	2,06
Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics	16	17	19	15	13	-2	-13,33
Fabricació de maquinària i materials elèctrics	27	29	26	28	28	0	0,00
Fabricació de materials electrònics; fabricació d'equips i aparells de ràdio, televisió i comunicacions	4	4	5	5	5	0	0,00
Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i relloteria	121	119	125	124	129	5	4,03
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	5	5	4	4	3	-1	-25,00
Fabricació d'altres materials de transport	586	608	610	594	597	3	0,51
Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	715	678	650	645	649	4	0,62
Reciclatge	1	—	2	4	5	1	25,00
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	18	23	25	61	108	47	77,05
Captació, potabilització i distribució d'aigua	153	151	161	169	169	0	0,00
Construcció	13.756	14.300	14.957	15.798	15.926	128	0,81
Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; venda al detall de combustible per a vehicles de motor	1.868	1.884	1.879	1.881	1.894	13	0,69
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes	4.316	4.404	4.465	4.515	4.551	36	0,80
Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; reparació d'efectes personals i efectes domèstics	15.480	14.189	13.720	13.560	13.355	-205	-1,51

continua

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2004-2008). CNAE93

	2004	2005	2006	2007	2008	Dif. 08/07	(%)
Hoteles	11.804	10.520	10.406	10.374	10.352	-22	-0,21
Transport terrestre; transport per canonades	4.043	4.035	4.032	4.116	4.197	81	1,97
Transport marítim, de cabotatge i per vies de navegació interiors	81	63	64	67	66	-1	-1,49
Transport aeri i espacial	18	18	18	20	18	-2	-10,00
Activitats afins al transport; activitats d'agències de viatges	776	786	785	791	821	30	3,79
Correus i telecomunicacions	149	176	200	227	222	-5	-2,20
Mediació financera, excepte assegurances i plans de pensions	30	26	24	26	27	1	3,85
Assegurances i plans de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria	17	20	17	14	15	1	7,14
Activitats auxiliars de la mediació financera	1.395	1.454	1.528	1.601	1.611	10	0,62
Activitats immobiliàries	4.141	5.903	6.131	7.222	8.123	901	12,48
Lloguer de maquinària i equips sense operar, d'efectes personals i efectes domèstics	1.561	1.527	1.566	1.535	1.544	9	0,59
Activitats informàtiques	691	749	791	829	875	46	5,55
Recerca i desenvolupament	395	415	435	460	446	-14	-3,04
Altres activitats empresarials	10.072	11.200	11.453	12.212	12.845	633	5,18
Educació	1.184	1.223	1.300	1.377	1.470	93	6,75
Activitats sanitàries i veterinares, serveis socials	2.853	2.980	3.120	3.298	3.392	94	2,85
Activitats de sanejament públic	138	162	169	198	234	36	18,18
Activitats associatives	501	692	746	743	732	-11	-1,48
Activitats recreatives, culturals i esportives	2.090	2.339	2.248	2.396	2.500	104	4,34
Activitats diverses de serveis personals	2.541	2.544	2.568	2.604	2.692	88	3,38

Font: INE, Directori Central d'Empreses.

(...) Dada no disponible

4.2.3. EL TEIXIT EMPRESARIAL BALEAR

A partir de les dades DIRCE de l'INE es pot comprovar que l'any 2008 el nombre d'empreses a les Illes Balears ha augmentat en 2.081 (2,3%), amb un total de 93.335 empreses. Les quatre principals branques d'activitat pel nombre d'empreses són construcció, amb 15.926, amb un augment de 128 empreses (0,8%); comerç al detall, amb 13.355, amb una disminució de 205 empreses (-1,5%); altres activitats empresarials, amb 12.845 empreses i un augment de 633 (5,2%), i hoteleria, amb 10.352 empreses i una disminució de 22 empreses (-0,2%). (Vegeu el quadre I-13.)

4.3.

L'ANÀLISI DE LA DEMANDA DE LES ILLES BALEARS I PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les Balears presenten el saldo net exterior respecte a l'oferta interior més alt de l'Estat (5,39%), gràcies al turisme (vegeu l'apartat 9). Les altres comunitats autònomes que també presenten un saldo net exterior positiu són, per ordre d'importància: Navarra (4,72%), Madrid (4,20%), Catalunya (3,20%), el País Basc (2,92%), la Comunitat Valenciana (1,04%). Aquests percentatges mostren una estabilitat estructural al llarg del septenni 2000-2007. (Vegeu el quadre I-14.)

És interessant aturar-se un moment en les dades de l'estructura del saldo comercial de les Illes Balears, ja que presenta un

superàvit positiu per un valor de 1.464,8 milions d'euros, el qual s'explica íntegrament pel superàvit comercial referit a l'estranger, que és de 2.663,4 milions d'euros i que permet finançar amb escreix el dèficit comercial respecte a la resta de comunitats autònomes, que és de 1.198,6 milions d'euros. El fet que aquest dèficit interior no sigui més abundant s'explica perquè en la balança comercial s'inclou la de serveis, que comptabilitza el superàvit turístic balear respecte a la resta de comunitats autònomes. D'altra banda, s'ha de tenir en compte que gràcies al turisme estranger s'explica el superàvit de la balança de serveis amb l'estranger, amb 3.401,1 milions d'euros, que per si sol ja cobreix amb escreix la totalitat del dèficit comercial en relació amb la resta de comunitats autònomes.

Igualment, es pot observar que hi ha una gran correlació entre les comunitats autònomes que tenen un important superàvit comercial respecte a l'oferta interior i l'elevat rànquing en el seu grau de desenvolupament regional.

Lògicament, aquest saldo net exterior elevat comporta un percentatge més baix pel que fa als diferents components de la demanda final. Així, l'anàlisi de l'estructura de la demanda final per comunitats autònomes mostra comportaments diferents de les Illes Balears que són dignes de destacar, ja que les Illes són la comunitat autònoma que mostra el percentatge més baix de demanda interna en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb el 94,61%. Aquest fet s'explica perquè es la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més

QUADRE I-14. VARIABLES EXPLICATIVES DEL SUPERÀVIT COMERCIAL A LES BALEARS (2000-2007)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(milions d'euros corrents)							
1. Oferta interior	17.907,20	19.098,20	20.247,40	21.263,10	22.487,30	23.934,80	25.687,80	27.193,00
2. Demanda interior	16.446,50	16.815,30	18.149,50	19.498,90	20.830,40	22.540,60	24.334,60	25.728,20
2.1 Consum privat	10.115,30	10.038,00	10.929,90	11.525,80	11.765,20	12.911,60	14.835,60	15.411,10
2.2 Consum públic	1.986,30	2.141,80	2.345,80	2.534,90	2.965,70	3.007,00	2.465,40	2.796,10
2.3 Formació bruta de capital	4.344,90	4.635,50	4.873,80	5.438,20	6.099,50	6.622,00	7.033,60	7.521,00
3. Saldo comercial (*)	1.460,70	2.282,90	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.394,20	1.353,20	1.464,80
3.1 Exportacions de béns i serveis	16.589,40	16.624,20	16.214,50	16.851,80	17.784,00	18.515,70	19.790,50	20.573,10
3.2 Importacions de béns i serveis	15.128,70	14.341,30	14.116,60	15.087,60	16.127,10	17.121,50	18.437,30	19.108,30
3.3 Saldo comercial interior (resta de comunitats autònomes) (3.3-3.3.1-3.3.2)	-1.519,40	-878,90	-552,10	-370,50	-548,90	-631,50	-848,00	-1.198,60
3.3.1 Exportacions de béns i serveis	10.829,90	10.719,20	10.813,10	11.968,80	12.390,50	13.103,40	13.943,70	13.956,50
3.3.2 Importacions de béns i serveis	12.349,30	11.598,10	11.365,20	12.339,30	12.939,40	13.734,90	14.791,70	15.155,10
3.4 Saldo comercial amb l'estranger ((3.4-3.4.1+3.4.2)-(3.4.3+3.4.4))	2.980,10	3.161,80	2.650,00	2.134,70	2.205,80	2.025,70	2.201,20	2.663,40
3.4.1 Exportacions de béns	913,70	1.101,30	1.270,80	995,00	1.186,20	1.064,40	1.167,60	1.547,60
3.4.2 Exportacions de serveis	4.845,80	4.803,70	4.130,60	3.888,00	4.207,30	4.347,90	4.679,20	5.069,00

continua

reduïda del consum privat, amb el 56,67%, la més baixa de l'Estat en consum públic amb el 10,28%, i és la vuitena en inversió, amb el 27,66%. (Vegeu el quadre I-15.)

En el cas de les Balears podem ampliar aquesta informació sobre el saldo net exterior comercial a partir de les dades de duanes que donen informació desglossada per productes de les exportacions i de les importacions. (Vegeu el quadre I-16 i el gràfic I-6.)²⁶

El 2008, les exportacions totals es varen reduir un 5,0% respecte al 2007 i varen arribar a 1.506 milions d'euros, enfront dels 1.585 milions d'euros de l'any anterior. No obstant això, aquestes xifres varen estar distorsionades per unes partides no productives que varen alterar el resultat. Les exportacions considerades, tradicionalment, com distorsionants són les partides d'aeronaus, i les seves parts, i les de vaixells, i les seves parts. I, a més, el 2008, a l'igual que el 2007, la partida de combustibles minerals es va sumar a aquesta cate-

QUADRE I-15. ESTRUCTURA DE LA DEMANDA FINAL PER CA (2007)

Autonomies	Consum privat	Consum públic	Inversió	Demanda interna	Vendes externes	Compres externes	Saldo exterior
Catalunya	60,19	11,68	24,93	96,80	111,07	107,87	3,20
Madrid	58,73	10,50	26,58	95,80	94,82	90,63	4,20
Andalusia	67,39	22,32	28,86	118,58	84,36	102,94	-18,58
Com. Valenciana	57,42	14,12	27,43	98,96	94,45	93,41	1,04
País Basc	57,99	15,56	23,53	97,08	86,72	83,80	2,92
Castella i Lleó	63,13	24,21	34,83	122,17	73,91	96,08	-22,17
Galícia	62,99	21,36	37,63	121,98	92,26	114,24	-21,98
Illes Canàries	61,33	22,21	30,81	114,35	121,06	135,41	-14,35
Castella-la Manxa	63,77	22,58	40,27	126,62	75,72	102,33	-26,62
Aragó	62,01	17,00	29,71	108,72	87,32	96,04	-8,72
Múrcia	63,73	18,33	26,12	108,18	76,26	84,43	-8,18
Illes Balears	56,67	10,28	27,66	94,61	75,66	70,27	5,39
Astúries	67,34	22,19	32,04	121,57	68,15	89,73	-21,57
Extremadura	60,75	29,38	40,97	131,10	55,35	86,44	-31,10
Navarra	61,64	14,04	19,61	95,28	93,03	88,31	4,72
Cantàbria	63,19	16,93	27,60	107,71	77,16	84,87	-7,71
La Rioja	60,74	14,45	25,77	100,96	84,55	85,52	-0,96
Espanya	61,24	16,40	28,51	106,14	92,10	98,24	-6,14

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2007*, i elaboració pròpia.

26. Aquesta informació ha comptat amb la col·laboració de Catalina Barceló.

QUADRE I-16. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARANZELÀRIES (2007-2008). MILERS D'EUROS

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial			
	2007	2008	%	2007	2008	%	2007	2008	Diferència	%
Total	1.585.522	1.506.486	-5,0	2.070.256	1.863.322	-10,0	-484.734	-356.835	127.898	-26,4
Partides distorsionants	537.563	290.108	-46,0	798.057	536.084	-32,8	-260.494	-245.976	14.518	-5,6
Total sense partides distorsionants	1.047.959	1.216.379	16,1	1.272.199	1.327.238	4,3	-224.240	-110.859	113.381	-50,6
Aliments	25.285	26.348	4,2	77.799	66.705	-14,3	-52.514	-40.357	12.157	-23,1
Preparacions d'aliments y begudes	9.235	11.305	22,4	41.934	38.536	-8,1	-32.699	-27.231	5.468	-16,7
5 Productes minerals	633.838	787.853	24,3	523.295	539.949	3,2	110.543	247.904	137.362	124,3
6 Productes d'indústries químiques i derivats	22.699	31.612	39,3	16.290	15.359	-5,7	6.410	16.253	9.843	153,6
7 Materials plàstics artificials, cautxú i les manufactures relacionades	2.451	4.438	81,1	15.313	13.426	-12,3	-12.862	-8.988	3.874	-30,1
8 Pells, cuiros, pelleteria i les manufactures relacionades	12.142	17.342	42,8	32.406	30.714	-5,2	-20.264	-13.372	6.892	-34,0
9 Fusta, carbó vegetal, suro i les manufactures relacionades	448	2.531	464,9	28.286	16.884	-40,3	-27.838	-14.354	13.485	-48,4
10 Paper i manufactures, arts gràfiques	737	717	-2,7	12.237	11.236	-8,2	-11.500	-10.519	981	-8,5
11 Materials tèxtils i les manufactures relacionades	8.228	8.375	1,8	59.957	120.938	101,7	-51.729	-112.563	-60.834	117,6
12 Calçat, capells, paraigües, plomes i flors artificials	123.503	124.516	0,8	65.161	49.054	-24,7	58.341	75.462	17.121	29,3
13 Manufactures de pedra, ciment, ceràmica i vidre	3.742	8.314	122,2	12.644	12.073	-4,5	-8.902	-3.759	5.143	-57,8
14 Perles fines, pedres, metalls preciosos i bijuteria	11.184	8.503	-24,0	13.450	12.081	-10,2	-2.265	-3.578	-1.313	57,9
15 Metalls comuns i les manufactures relacionades	9.754	10.904	11,8	33.847	26.339	-22,2	-24.093	-15.435	8.658	-35,9
16 Màquines i aparells, material elèctric	110.356	115.736	4,9	219.048	288.333	31,6	-108.692	-172.598	-63.906	58,8
17 Material de transport	37.787	17.881	-52,7	14.820	9.484	-36,0	22.967	8.396	-14.571	-63,4
18 Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	2.933	2.081	-29,0	21.108	15.642	-25,9	-18.175	-13.561	4.614	-25,4
19 Armes i munició, les parts que les conformen i els accessoris	49	0	-100,0	27	38	40,3	22	-38	-60	-272,2
20 Mercaderies i productes diversos	17.194	23.540	36,9	82.236	55.190	-32,9	-65.042	-31.649	33.393	-51,3
21 Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	2.019	190	-90,6	1.737	4.563	162,7	282	-4.373	-4.655	-1650,7
22 No classificats	14.377	14.194	-1,3	605	694	14,7	13.772	13.500	-272	-2,0
	414.121	428.526	3,5	748.904	787.289	5,1	-334.783	-358.764	7,2	
Partides distorsionants: aeronaus, vehicles especials i les parts que els conformen, vaixells i la resta d'artefactes flotants.				1.321.352	1.076.032	-18,6				

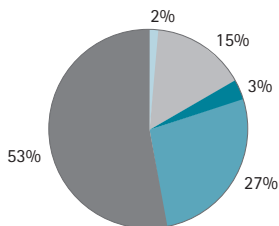
Les dades corresponen a origen i destinació a les Illes Balears (classificació per unitat de producció).

Font: Elaboració pròpia amb dades del CSC - Agència Tributària.

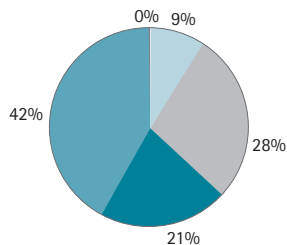
Gràfic I-6

Comparació d'exportacions i importacions de les Illes Balears amb Espanya, 2008

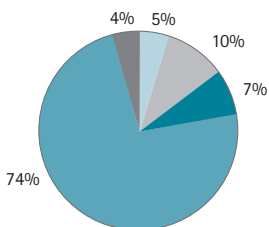
Exportacions Illes Balears, 2008

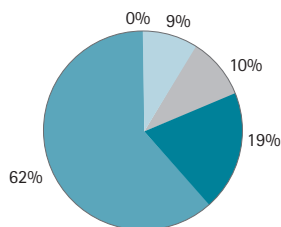
Importacions Illes Balears, 2007

Exportacions Espanya, 2008

Importacions Espanya, 2007

Font: Elaboració pròpia amb dades del CSC-Agència Tributària.

goria. El 2008 aquesta última va tenir un paper essencial, ja que més del 50% del total exportat va correspondre a combustibles. Les exportacions productives, que varen resultar de les totals menys les distorsionants, varen créixer un 3,5% i varen registrar 428 milions d'euros, enfront dels 414 milions d'euros de l'any anterior.

Per importància de productes exportats, mesurat en termes monetaris, tot just hi ha diferències respecte a l'any anterior, ja que les principals partides exportades coincideixen d'un any a l'altre. El 2008, les primeres vuit partides exportades aglutinen el 77,8% de les exportacions productives, sense incloure les partides distorsionants, i sumen 333.287 milers d'euros.

No obstant això, és oportú comentar algunes peculiaritats pròpies de l'any 2008 que difereixen de l'anterior. En primer lloc, les exportacions de combustibles minerals, que corresponen al subministrament per a embarcacions i aeronaus estrangeres, varen continuar liderant el rànquing. Des de 2005, els combustibles s'havien col·locat en tercera posició, els seus imports quedaven entorn dels 95.000 milers d'euros i creïen a unes taxes properes al 10%. No obstant això, el 2007 i el 2008 varen passar a convertir-se en les primeres. Es varen exportar més de 787.853 milers d'euros i varen créixer un 24,3%. Per preus unitaris, el 2008 el valor de les exportacions per quilo exportat va ser d'1,8 euros, mentre que el 2007 va ser

d'1,5 euros. Aquestes exportacions es varen englobar en la partida de productes combustibles.

Per partides, el 2008 la primera va ser la de calçat, repetint lideratge després de diversos anys consecutius. Només aquesta partida va representar el 29,1% de les exportacions productives. Es varen exportar 124.478 milers d'euros, un 0,8% més que el 2007. Per països, França, amb 20.979 milers d'euros (i una quota del 16,8% del total de les exportacions), es va recuperar i es va convertir en el primer país importador; el varen seguir, molt de prop, Alemanya (20.647 milers d'euros) i Itàlia (19.350 milers d'euros). Entre aquests tres països (60.976 milers d'euros) varen acaparar més del 48% de les exportacions de calçat. Cal comentar que a Portugal es varen exportar 64.085 milers de quilos, xifra que no va tenir correspondència amb el seu valor (4.046 milers d'euros).

En quart lloc, i després d'ascendir dos llocs, es varen situar els mobles. El 2008 es varen exportar 22.409 milers d'euros, cosa que va suposar un 37,9% més que el 2007. Per països, més del 69% del total d'exportacions de mobles es va destinar a la República Dominicana (8.158 milers d'euros) i Mèxic (7.379 milers d'euros).

En setena posició es varen situar les exportacions de pells (excepte la pelletteria) i cuiros. Es varen registrar 14.873 milers d'euros i varen créixer un 48,3% respecte a l'any anterior, xifres que la fan avançar dues posicions. Aquestes exportacions, que solen utilitzar-se per fabricar calçat i roba de vestir, es varen enviar, principalment, al Marroc (5.638 milers d'euros), a

Hong Kong (4.869 milers d'euros) i a la Xina (3.771 milers d'euros).

Finalment, en vuitena posició, es varen exportar hortalisses i tubercles, que varen arribar als 12.828 milers d'euros. Aquesta partida es va recuperar i, encara que no va arribar a la xifra exportada del 2006 (16.470 milers d'euros), es va quedar en vuitena posició. Va suposar un augment del 33,7% respecte al 2007. Aquestes exportacions es varen englobar en la partida de productes alimentaris, que va arribar als 26.348 milers d'euros i va créixer un 4,2% respecte al 2007.

El 2008 es varen importar en total 1.863 milions d'euros, un 10,0% menys que el 2007. A l'igual que les exportacions, el 2008 es varen distingir tres partides distorsionants (les aeronaus, i les seves parts, els vaixells, i les seves parts, i els combustibles minerals) que varen alterar el resultat propi de les importacions de productes. Aquestes tres partides varen sumar 1.076 milions d'euros, encara que es varen reduir un 18,6% respecte al 2007. El valor de les importacions productives va arribar als 787 milions d'euros, que varen suposar un creixement del 5,1% respecte al 2007 (749 milions d'euros).

Per partides, el 2008 la primera va ser la de reactors nuclears, màquines i calderes, que, majoritàriament, va correspondre a reactors per a aeronaus. Encara així, aquest import va ser inferior al del 2007. Es va passar de 179.468 milers d'euros el 2007 a 147.043 milers d'euros el 2008, cosa que va suposar una disminució del 18,1%. Aquestes importacions es varen classificar en la partida global de màquines i material elèctric, que va registrar un

total de 288.333 milers d'euros, un 31,6% més que l'any 2007. Per països, entre els Estats Units (49.899 milers d'euros) i Alemanya (29.963 milers d'euros) varen aglutinar més del 54% de les importacions de reactors i màquines.

En segon lloc, i pujant dues posicions, es varen importar aparells i material elèctric, que també es varen incloure en la partida de màquines i material elèctric. Aquesta partida va triplicar les seves importacions respecte al 2007. Es va importar un total de 141.291 milers d'euros, enfront de 39.580 milers d'euros del 2007, fet que va suposar un augment del 256,9%. Per països, cal destacar que els dos principals països als quals compram material elèctric han estat Alemanya (51.558 milers d'euros i 2,9 milions de quilos) i la Xina (42.928 milers d'euros i 4,9 milions de quilos). Entre els dos països s'ha importat més del 66% del total.

En dos anys, les importacions de peces i complements de vestir de punt, que inclou la roba blanca i de parament dels allotjaments turístics i els uniformes de treball, varen fer un gran avanç. Si el 2006 havien perdut quota i s'havien posicionat en novè lloc, el 2008 es varen recuperar i es varen col·locar en el tercer. Així, es varen importar peces de punt per valor de 84.213 milers d'euros (un 262,2% més que el 2007). Aquesta partida es va incloure en la general de materials tèxtils i les seves manufactures, que va registrar 120.938 milers d'euros en importacions i va suposar un 101,7% més que el 2007. Per països, cal destacar que del Regne Unit es varen importar 61.234 milers d'euros (encara que només varen representar 1.000 quilos) i d'Itàlia, 7.227 milers d'euros i 61,1 milions de quilos.

En quart lloc, es va importar calçat per un valor de 47.578 milers d'euros. Aquesta partida va disminuir un 24,8% respecte al 2007 (any en què varen arribar als 62.237 milers d'euros) i va perdre dues posicions respecte a l'any anterior. Per països, del Marroc varen procedir 18.740 milers d'euros (que varen suposar un 39% del valor de les compres de calçat i el 46% de la quantitat importada), seguit de la Xina, amb 10.676 milers d'euros (un 22% del total), i d'Itàlia, amb 4.716 milers d'euros (un 10% del total). Aquesta partida es va incloure en la de calçat, capells, paraigües, plomes i flors artificials, que va arribar als 49.054 milers d'euros, un 24,7% menys que durant l'any 2007.

En cinquena posició es varen situar les importacions de mobles, que varen perdre pes respecte al 2007. Durant l'any 2008 varen arribar a un valor total de 39.177 milers d'euros, un 29,1% menys que el 2007. Per països, les importacions de Polònia es varen situar en primera posició, amb 7.809 milers d'euros; seguides de les d'Itàlia (amb 6.233 milers d'euros), la Xina (amb 4.738 milers d'euros) i Suècia (amb 4.287 milers d'euros). El conjunt d'importacions de mobles, juntament amb les de joguines, es varen incloure en la partida de mercaderies i productes diversos, que varen arribar als 55.190 milers d'euros, un 32,9% menys respecte a l'any 2007.

El dèficit comercial total del 2008 es va reduir un 26,4% respecte al 2007. Al llarg dels dos darrers anys, el dèficit comercial ha quedat reduït a la meitat. El 2006 el dèficit va ser de 1.154,73 milions d'euros, mentre que el 2008 es va quedar en 356,83 milions d'euros.

No obstant això, el dèficit comercial, una vegada excloses les partides distorsionants, es va intensificar i es va reduir un 50,6%. Es va passar d'un dèficit de 224.240 milers d'euros el 2007 a un de 110.859 milers d'euros el 2008, cosa que va suposar una disminució del 50,6%. Aquesta disminució es va explicar per l'augment del saldo deficitari en les partides de materials tèxtils, que es va incrementar un 117,6% (amb un dèficit de 112.563 milers d'euros) i el de les màquines i aparells elèctrics, que va augmentar un 58,8% (amb un dèficit de 172.598 milers d'euros), ja que la resta de partides deficitàries, com els aliments, les mercaderies (mobles i joguines), les preparacions d'aliments i els metalls comuns, es varen reduir respecte al 2007.

Quant a les partides que varen registrar superàvits comercials, varen ser el calçat, amb 75.462 milers d'euros; els productes

d'indústries químiques i derivats, amb 16.253 milers d'euros, i les de material de transport, amb un saldo de 13.500 milers d'euros. Aquestes partides varen coincidir amb les que tenien superàvit comercial el 2006 i el 2007.

4.4.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA

Partint de les dades del Registre d'Inversions Exteriors del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, es pot afirmar que la inversió bruta estrangera sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE), que es pot assignar l'any 2008 per comunitats autònomes, dona per a les Illes Balears un import de 505 milions d'euros, amb un augment del 249,5%, el tercer més alt per comunitats autònomes. (Vegeu el quadre I-17.)

QUADRE I-17. INVERSIÓ ESTRANGERA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (SENSE ETVES*) (2007-2008)

	Any 2007		Any 2008		
	Milions d'euros	% sobre el total	Milions d'euros	% sobre el total	% var. 08/07
Andalusia	246	0,8	196	0,7	-20,2
Aragó	209	0,7	99	0,3	-52,6
Astúries	8	0,0	7	0,0	-16,3
Cantàbria	59	0,2	47	0,2	-21,7
Castella i Lleó	23	0,1	46	0,2	97,1
Castella-la Manxa	22	0,1	89	0,3	299,8
Catalunya	2.598	8,8	2.124	7,4	-18,2
Ceuta i Melilla	3	0,0	1	0,0	-75,9
Comunitat Valenciana	1.740	5,9	256	0,9	-85,3
Extremadura	4	0,0	5	0,0	32,5
Galícia	50	0,2	23	0,1	-55

continua

QUADRE I-17. INVERSIÓ ESTRANGERA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (SENSE ETVES*) (2007-2008)

	Any 2007		Any 2008		
	Milions d'euros	% sobre el total	Milions d'euros	% sobre el total	% var. 08/07
Illes Balears	144	0,5	505	1,8	249,5
Illes Canàries	128	0,4	18	0,1	-86,3
La Rioja	3	0,0	0	0,0	-86,2
Madrid	22.714	76,9	23.803	82,7	4,8
Múrcia	42	0,1	189	0,7	346,5
Navarra	10	0,0	16	0,1	65,1
País Basc	1.351	4,6	240	0,8	-82,3
Total CA	29.538	100,0	28.793	100,0	-2,5
Espanya	183	0,6	1.131	3,9	519,1

* Entitats tenidores de valors estrangers.

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme (Secretaria de l'Estat de Comerç i Turisme). Registre d'Inversions Exteriors.

En el conjunt de les comunitats autònomes es produeix, en canvi, un decreixement del 5,8%; s'arriba a 27.662 milions d'euros, amb un decrement de 1.693 milions d'euros, per la qual cosa les Balears guanyen 1,3 punts en la seva participació, que per a l'any 2008 és de l'1,8%.

Les principals comunitats autònomes són Madrid (23.803 milions d'euros amb el 83% del total, que en part s'expliquen per l'efecte de centralitzar bona part de les seus de les grans empreses transnacionals i de les que estan subjectes a grans operacions d'adquisició o presa de control) i Catalunya (2.124 milions d'euros), que en conjunt reben més del 90% de la inversió bruta estrangera assignada. La inversió bruta total inclosa la partida sense assignar per comunitat autònoma és de 28.793 milions d'euros, amb una caiguda del 2,5%.

4.5.

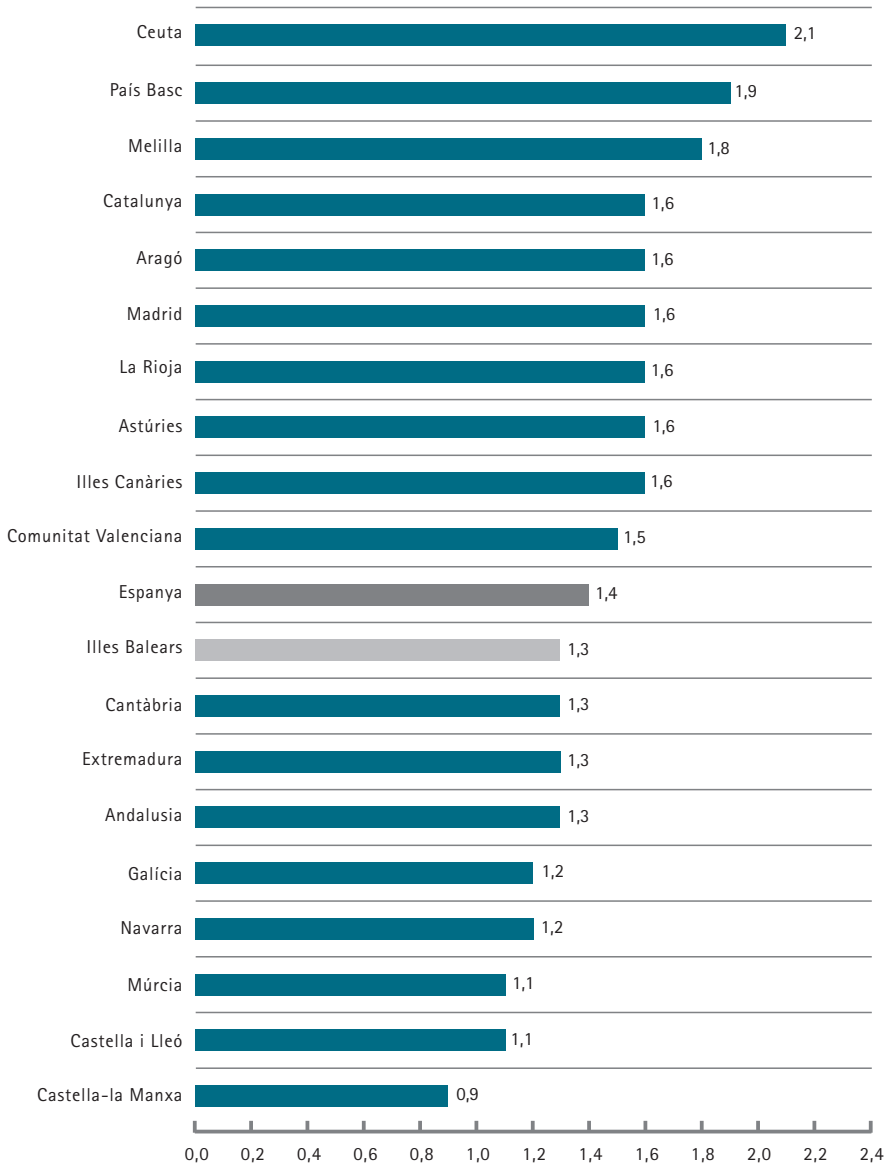
ELS PREUS

La inflació com a mitjana de les taxes de variació anual valorada per l'índex de preus de consum va ser del 3,8% a les Illes Balears, 0,3 punts per sota de la de l'Estat, però 0,5 punts per sobre de la que presenta l'índex de preus al consum harmonitzat (IPCH) de la zona euro (3,3%), la qual cosa reflecteix una pèrdua de competitivitat, en relació amb els països europeus, per a tots els béns i els serveis que s'ofereixen des de les Balears.

La inflació interanual és de l'1,3% a les Balears (-0,1 punts), per sota de l'espanyola i la novena més baixa de l'Estat. (Vegeu el gràfic I-7.)

Per rúbriques, els creixements positius d'inflació a les Balears, per a l'any 2008, s'han produït amb més intensitat a l'habi-

Gràfic I-7
IPC per comunitats autònomes. Taxes de variació anual

Font: INE, Índex de preus de consum (IPC). Base 2006, i elaboració pròpia.

tatge (+5,6 punts); hotels, cafès i restaurants (+3,7%); altres béns i serveis (+3,7%); begudes alcohòliques i tabac (+3,2%); parament (+2,4%); aliments i begudes no alcohòliques (+2,1 punts); medicina (+1,2%); vestit i calçat (+0,4

punts), i oci i cultura (+0,3 punts). (Vegeu el quadre I-18.)

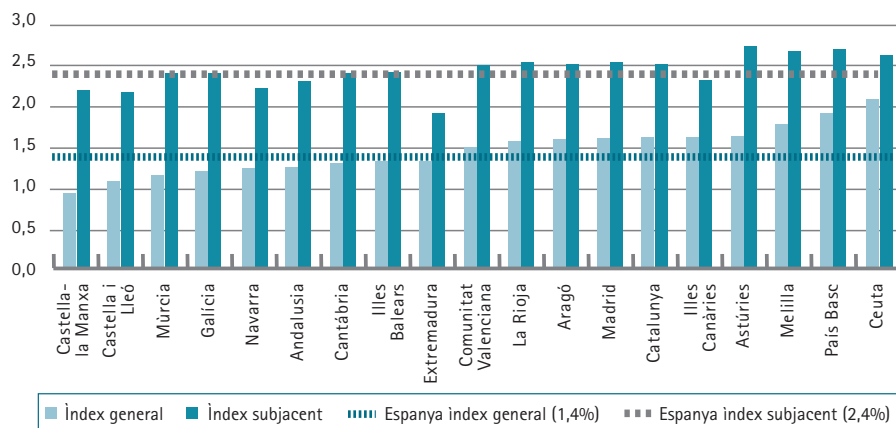
Pel que fa a la inflació subjacent, un cop descomptats els efectes inflacionistes dels aliments no elaborats i de l'energia, les

QUADRE I-18. IPC BALEARNS I ESPANYA. BASE 2006 (DESEMBRE 2008)

	Índex	% var. en un any Balears	% var. en un any Espanya	Diferència (Balears - Espanya)
Aliments i begudes no alcohòliques	110,4	2,1	2,4	-0,3
Begudes alcohòliques i tabac	110,5	3,2	3,9	-0,7
Vestit i calçat	108,4	0,4	0,5	-0,1
Habitatge	109,9	5,6	5,9	-0,3
Parament	105,6	2,4	2,6	-0,2
Medicina	99,3	1,2	0,3	0,9
Transport	100,3	-4,7	-5,6	0,9
Comunicacions	100,4	-0,2	-0,3	0,1
Oci i cultura	100,3	0,3	0,3	0
Ensenyament	104,8	-1,4	4	-5,4
Hotels, cafès i restaurants	110,1	3,7	4	-0,3
Altres béns i serveis	106,8	3,7	3,5	0,2
Índex general	106,4	1,3	1,4	-0,1

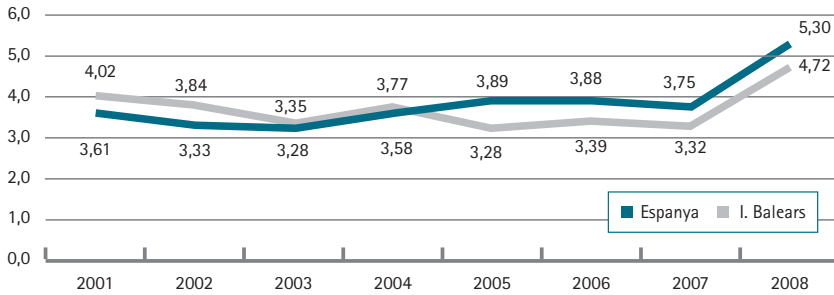
Font: INE, Índex de preus de consum (IPC). Base 2006. Desembre 2008, i elaboració pròpia

Gràfic I-8
IPC per comunitats autònomes, 2008

Font: INE, Bolletí Mensual d'Estadística.

Gràfic I-9
Índex de preus implícits en el PIB a preus bàsics. Base 2006

Font: FUNCAS, *Cuadernos de Información Económica*, núm. 203, març-abril 2009.

Balears tenen una inflació subjacent d'acord amb la de l'Estat (2,5%). La més baixa és la d'Extremadura i la més alta és la d'Astúries. (Vegeu el gràfic I-8.)

La variació dels índexs de preus implícits en el PIB a preus bàsics (deflactor del PIB) al llarg del quadrienni 2005-2008 mostra unes taxes de creixement de la inflació lleugerament menors a les Balears respecte a Espanya. (Vegeu el gràfic I-9.)

L'evolució del deflactor del VAB, segons les dades facilitades per la Direcció General d'Economia per al trienni 2006-2008, és la següent: 3,5%, 3,5% i 5,5% respectivament. (Vegeu l'apartat 4.2.1.)

4.6. L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA I ELS SEUS DETERMINANTS

En aquest apartat desglossam —d'acord amb la nota metodològica dels anys anteriors— l'anàlisi de l'evolució de la renda

regional des del punt de vista de l'evolució de la renda real per càpita i dels seus determinants, que són la productivitat i els factors demogràfics.

4.6.1. L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA

Les Illes Balears ocupen la novena plaça en PIB per càpita dins el conjunt de les comunitats autònomes, amb un índex (97,94) respecte a Espanya de 100. Primera vegada hi ha un PIB per càpita a les Balears per sota del d'Espanya. Cal observar que per comparació a l'any 2000 hem perdut (-17,4 punts) i quatre posicions, ja que la renda real per càpita regional de les Balears ha crescut -1,9 punts per sota de la mitjana espanyola, fet que es pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola (vegeu l'apartat 4.3), mentre que la població experimenta un dels creixements regionals més importants per comunitats autònomes. (Vegeu el quadre I-19 i l'apartat 2 del capítol III, «Demografia i llar».)

**QUADRE I-19. RÀNKING DE LES AUTONOMIES ESPANYOLES EL 2008.
ÍNDEX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA = 100)**

Comunitats	PIB		Renda regional bruta		Demanda interior	
	2000	2008	2000	2008	2000	2008
Andalusia	73,09	75,50	74,22	76,24	82,36	84,84
Aragó	109,54	110,01	106,67	107,73	109,71	110,39
Astúries	86,15	92,97	84,67	91,67	94,87	104,09
Cantàbria	96,72	101,95	95,02	100,41	96,19	102,05
Castella i Lleó	92,02	95,71	91,70	94,90	101,09	108,87
Castella-la Manxa	79,57	75,96	79,85	76,87	93,77	91,35
Catalunya	122,60	118,13	121,61	117,05	110,06	106,89
Ceuta	87,28	101,06	83,56	96,40	108,43	121,48
Comunitat Valenciana	92,77	87,51	95,17	88,82	90,04	83,09
Extremadura	65,25	71,54	64,97	71,51	77,90	88,46
Galícia	79,17	85,50	78,46	84,98	87,77	97,64
Illes Balears	115,36	97,94	121,38	102,74	108,42	92,49
Illes Canàries	86,68	82,68	93,15	87,80	97,53	94,42
La Rioja	114,49	108,93	116,48	110,51	111,14	104,56
Madrid	136,83	135,42	134,33	134,17	126,09	121,58
Melilla	87,23	93,09	84,11	88,96	114,71	125,25
Múrcia	83,43	80,74	84,17	81,65	87,92	83,51
Navarra	127,30	126,96	128,29	127,52	111,16	113,54
País Basc	127,78	136,22	123,77	132,92	115,11	121,97
Espanya	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: FUNCAS, *Cuadernos de Información Económica*, núm. 208, gener-febrer del 2009.

Si es té en compte el concepte de renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra, les Illes Balears se situen en desena posició dins el conjunt de comunitats autònomes, amb un índex respecte a Espanya de 100 de 97,91. En relació amb l'any 2000, les

Balears perden cinc posicions. (Vegeu el quadre I-20.)

El canvi de posicions de les comunitats autònomes en renda per càpita es deu a l'evolució dels seus factors determinants: la productivitat i els factors demogràfics.²⁷

27. Per fer una reflexió de les tendències a més llarg termini, vegeu: Guillem López Casanovas i Joan Rosselló Villalonga, «Evolución económica de Baleares: una perspectiva de treinta años», a *Islas Baleares. Serie de Estudios Regionales 2003*, BBVA, Madrid.

**QUADRE I-20. RÀNQUING DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES, 2008.
ÍNDIX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)**

Comunitats	Renda regional bruta en poder de compra	
	2000	2008
Andalusia	75,78	79,12
Aragó	109,65	112,68
Astúries	84,89	91,81
Cantàbria	95,52	102,60
Castella i Lleó	95,38	101,67
Castella-la Manxa	86,88	87,84
Catalunya	117,95	109,09
Ceuta	88,73	100,83
Comunitat Valenciana	94,62	88,42
Extremadura	71,20	84,13
Galícia	81,88	90,41
Illes Balears	117,38	97,91
Illes Canàries	95,37	95,00
La Rioja	112,87	103,13
Madrid	131,58	130,01
Melilla	87,47	92,80
Múrcia	85,40	82,71
Navarra	124,45	123,44
País Basc	117,82	123,50
Espanya	100,00	100,00

Font: FUNCAS, *Cuadernos de Información Económica*, núm. 208, gener-febrer del 2009.

4.6.2. L'EVOLUCIÓ DELS FACTORS DETERMINANTS DE L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA: LA PRODUCTIVITAT I ELS FACTORS DEMOGRÀFICS²⁸

Es pot observar que el creixement de la renda real per càpita es pot explicar pel comportament de dues variables: la productivitat, que fa referència al component

del progrés tècnic, i la taxa d'ocupació regional, que fa referència a la dinàmica demogràfica i laboral i de la qual es poden extreure les tres variables explicatives: la relació entre els ocupats i els actius, la taxa d'activitat (mesurada per la relació entre els actius i la població potencialment activa o població en edat de treballar) i el factor demogràfic (mesurat per la relació entre la

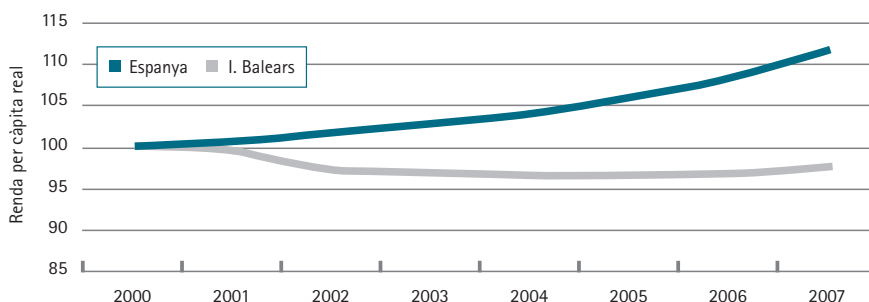
28. Per elaborar aquest apartat, ens hem remès a la nota metodològica i a l'anàlisi fet a la *Memòria del CES 2006*, pàg. 99 a 106.

QUADRE I-21. TAXA DE CREIXEMENT ANUAL DEL VAB PER CÀPITA I DELS SEUS COMPONENTS A LES ILLES BALEARS I ESPANYA (2007)

	Balears		Espanya		Diferència taxes anuals acumulatives 2007/2000
	2007	Taxa anual acumulativa 2007/2000	2007	Taxa anual acumulativa 2007/2000	
Renda per càpita real	16.071,14	-0,36	17.400,78	1,53	-1,89
Productivitat del treball	32.832,87	-1,59	38.673,91	-0,30	-1,29
Taxa d'ocupació	0,9302	-0,14	0,9173	0,55	-0,69
Taxa d'activitat	0,7131	0,37	0,6859	0,44	-0,07
Factor demogràfic	0,7379	1,00	0,7150	0,84	0,16

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2007*, i elaboració pròpia

Gràfic I-10
Renda per càpita real de les Balears i Espanya. Any 2000–2007 (any 2000 base 100)

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2007*, i elaboració pròpia.

població potencialment activa o població en edat de treballar i la població resident). (Vegeu el quadre I-21 i el gràfic I-10.)

En relació amb el comportament de la productivitat, es presenta a continuació l'actualització de les dades analitzades l'any passat a partir de la comptabilitat regional d'Espanya (CRE, base 2000) de l'INE. (Vegeu el quadre I-22.)

Com es pot veure en les dades anteriors i per a l'any 2007, la productivitat aparent del treball del conjunt de l'economia de les Illes Balears es troba per sota de la mitjana nacional (95,8, la tretzena comunitat autònoma).

Es troben per sobre de la productivitat espanyola la del sector de serveis (101,96, la sisena d'Espanya), i la de l'indústria

QUADRE I-22. PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS BÀSICS PER OCUPAT. PIB PER OCUPAT, MITJANA ESPANYA = 100 (2007)

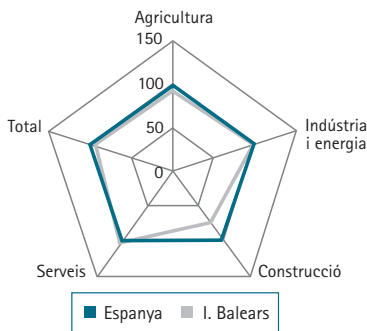
	Agricultura	Indústria i energia	Construcció	Serveis	Total
Andalusia	81,34	93,21	92,80	94,63	92,47
Aragó	96,82	106,01	106,86	97,13	101,23
Astúries	137,23	115,99	116,85	95,71	102,41
Cantàbria	112,40	111,95	101,27	101,43	103,21
Castella i Lleó	169,03	105,74	104,48	102,23	106,71
Castella-la Manxa	128,70	85,40	97,27	93,72	95,86
Catalunya	122,00	131,32	103,29	102,42	103,17
Ceuta	30,81	274,66	84,14	97,32	98,83
Comunitat Valenciana	95,58	78,94	89,95	98,12	93,05
Extremadura	120,24	92,33	90,55	89,52	91,67
Galícia	108,63	94,42	104,65	93,38	95,64
Illes Balears	92,14	100,85	73,81	101,96	95,80
Illes Canàries	52,28	95,05	84,91	99,08	93,88
La Rioja	140,90	97,18	93,36	105,14	105,47
Madrid	51,18	121,06	114,06	104,34	106,29
Melilla	37,22	214,32	66,91	92,60	90,04
Múrcia	57,85	83,15	81,75	94,13	88,34
Navarra	96,74	104,79	100,97	101,67	103,62
País Basc	127,84	116,07	134,55	109,64	115,61
Espanya	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE (comptabilitat regional d'Espanya. Base 2000).

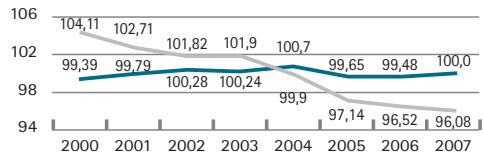
Gràfic I-11

Variació de la productivitat a Espanya – Illes Balears, 2000 – 2007

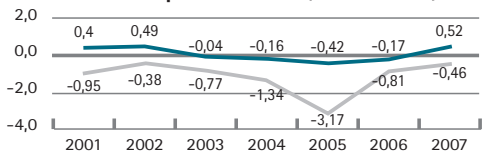
Productivitat Espanya–Illes Balears, 2007

Evolució productivitat (2000–2007) (Nivells)

Evolució productivitat (2001–2007)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

(100,85, l'onzena d'Espanya). En canvi, són inferiors la productivitat del sector primari (92,14, la catorzena d'Espanya) i la del sector de la construcció (73,8, la segona més baixa de l'Estat després de Melilla) (vegeu l'addenda del quadre I-22). Tal com s'afirma en l'estudi sobre el sector de la construcció del CES: «La millora de la productivitat del sector de la construcció és, per tant, on es troba una de les fonts potencials d'ajust estructural sectorial més important a les Illes Balears per millorar els registres de l'evolució de la productivitat regional.»²⁹

Atesos els comportaments regionals observats, el PIB per ocupat de les diferents comunitats autònomes l'any 2007 es va situar en una forquilla els valors màxims de la qual correspongueren al País Basc i Castilla i Lleó, amb índexs (Espanya=100) de 115,6 i 106,7 respectivament, i els valors més baixos a Múrcia (88,34) i Melilla (90). La diferència entre els índexs de les regions millor i pitjor situades ha disminuït des dels 33,6 punts del 2000 als 25,6 el 2007, i continua essent en tot cas inferior a la que hi ha quan es considera el PIB per càpita.

L'evolució de la productivitat relativa de les Illes Balears en relació amb l'Estat es pot consultar el gràfic I-11, en què es pot observar que els nivells de productivitat de les Illes Balears han estat superiors als d'Espanya fins a l'any 2004. També es pot observar que el creixement anual de la productivitat per al període 2000-2007 ha estat sempre inferior a les Illes Balears i que al llarg d'aquests anys no s'ha donat cap taxa positiva.

4.7.

L'ESTALVI, LA INVERSIÓ I LA CAPACITAT DE FINANÇAMENT

Una característica que presenten les comunitats autònomes amb una renda per càpita superior a la mitjana espanyola és que el fet que tinguin un baix nivell relatiu de consum privat i públic respecte a la renda que generen els facilita disposar d'uns elevats nivells d'estalvi regional, que en el cas de les Balears per a l'any 2007 se situen en 8.895,80 milions d'euros, el 36% dels quals procedeixen del sector privat, i el 64%, del sector públic. (Vegeu el quadre I-23.)

Aquestes dades demostren que les Balears estalvien el 34,6% del PIB regional, que és la quota més elevada. La segueix Madrid, amb el 30,5%. (Vegeu el quadre I-24.)

També es pot destacar que el fet determinant de la inversió regional no són les taxes regionals d'estalvi, ja que la major part de les comunitats autònomes que superen el 25% de quota regional d'estalvi respecte al PIB inverteixen per sota dels nivells d'estalvi generats, de manera que es produeix un sobrant d'estalvi que no és canalitzat cap a la inversió regional, sinó cap al transvasament de recursos financers a l'exterior en forma de capacitats de finançament, ja que les regions riques no són objecte d'un sobreesforç inversor per part de l'Estat. Així, la mitjana inversora de les set comunitats autònomes que més estalvien és del 25,07%, mentre que

29. «El sector de la construcció a les Illes Balears». CES, Palma, 2008, pàg. 194.

QUADRE I-23. BALANÇ ECONÒMIC PER SECTORS INSTITUCIONALS PRIVATS I PÚBLICS A LES ILLES BALEARS (2000-2007)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	(milions d'euros corrents)							
1. Renda disponible a preus de mercat	17.907,20	19.098,20	20.247,40	21.263,10	22.487,30	23.934,80	25.687,80	27.193,00
1.1 Consum regional	12.101,60	12.179,80	13.275,70	14.060,70	14.730,90	15.918,60	17.301,00	18.207,20
1.1.1 Consum privat	10.115,30	10.038,00	10.929,90	11.525,80	11.765,20	12.911,60	14.835,60	15.411,10
1.1.2 Consum públic	1.986,30	2.141,80	2.345,80	2.534,90	2.965,70	3.007,00	2.465,40	2.796,10
1.2 Estalvi regional brut	5.805,60	6.918,40	6.971,70	7.202,40	7.756,40	8.016,20	8.386,80	8.985,80
1.2.1 Estalvi privat	3.283,90	3.994,20	3.697,50	3.642,30	4.078,10	3.609,80	2.853,80	3.269,90
1.2.2 Estalvi públic	2.521,70	2.924,20	3.274,20	3.560,10	3.678,30	4.406,40	5.533,00	5.715,90
2. Formació bruta de capital	4.344,90	4.635,50	4.873,80	5.438,20	6.099,50	6.622,00	7.033,60	7.521,00
2.1 Inversió privada	3.969,70	4.214,30	4.383,70	4.907,60	5.562,30	6.027,10	6.366,50	6.808,70
2.2 Inversió pública	375,20	421,20	490,10	530,60	537,20	594,90	667,10	712,30
3. Capacitat (+) / necessitat de finançament (-)	1.460,70	2.282,90	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.394,20	1.353,20	1.464,80
3.1 Sector privat	-685,80	-220,10	-686,20	-1.265,30	-1.484,20	-2.417,30	-3.512,70	-3.538,80
3.2 Sector públic	2.146,50	2.503,00	2.784,10	3.029,50	3.141,10	3.811,50	4.865,90	5.003,60
Promemòria:								
4. PIB a preus bàsics	14.211,20	15.289,30	16.130,20	16.903,80	17.815,50	18.842,80	20.028,00	21.316,6

continua

QUADRE I-23. BALANÇ ECONÒMIC PER SECTORS INSTITUCIONALS PRIVATS I PÚBLICS A LES ILLES BALEARS (2000-2007)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
	(milions d'euros corrents)								
Capacitat de finançament del sector públic a les Balears en % PIB	15,10	16,37	17,26	17,92	17,63	20,23	24,30	23,47	
Capacitat de finançament del sector públic a Madrid en % PIB	11,76	12,59	12,75	13,08	13,29	11,09	13,70	14,91	
Capacitat de finançament del sector públic a Catalunya en % PIB	7,50	8,27	7,96	8,34	8,69	10,48	11,63	11,73	
Capacitat de finançament del sector públic a la C. Valenciana en % PIB	2,73	3,40	4,41	4,43	4,74	6,02	7,40	7,25	
Capacitat de finançament del sector públic al País Basc en % PIB	1,84	1,63	2,20	2,15	1,93	3,04	4,42	5,25	
Capacitat de finançament del sector públic a Navarra en % PIB	-0,29	0,20	0,32	0,27	2,04	1,59	2,39	2,35	
Capacitat de finançament del sector públic a la Rioja en % PIB	0,25	0,32	0,17	0,32	0,68	1,64	1,66	2,07	

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2007*, i elaboració pròpia.

QUADRE I-24. QUOTA DE L'ESTALVI REGIONAL EN PERCENTATGE DEL PIB I DE LA INVERSIÓ EN PERCENTATGE DE LA RENDA INTERIOR BRUTA (2007)

	Estalvi	Inversió
1. Illes Balears	34,60	27,66
2. Madrid	30,49	26,58
3. Comunitat Valenciana	28,88	27,43
4. Catalunya	27,87	24,93
5. País Basc	25,82	23,53
6. La Rioja	25,16	25,77
7. Navarra	24,43	19,61
Mitjana (1 a 7)	28,18	25,07
8. Aragó	20,56	29,71
9. Cantàbria	19,59	27,6
10. Múrcia	18,14	26,12
11. Illes Canàries	17,47	30,81
12. Galícia	15,56	37,63
13. Castella-la Manxa	13,81	40,27
14. Castella i Lleó	12,55	34,83
15. Andalusia	10,39	28,86
16. Astúries	10,33	32,04
17. Extremadura	9,87	40,97
Mitjana (8 a 17)	14,83	32,88
Espanya	22,37	28,51

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2007*, i elaboració pròpia.

aquesta mitjana inversora per a la resta de comunitats, que estalvien menys del 25%, és del 32,88%.³⁰

Per tant, és a les comunitats autònomes més riques i amb més capacitat d'estalvi on es generen les capacitats més elevades de finançament cap a la resta de comunitats, atès el menor esforç inversor relatiu. En el cas de les Balears, l'any 2007 es pot comprovar que la capacitat de finança-

ment de 1.464,8,0 milions d'euros es deu exclusivament al sector públic, amb 5.003,6 milions d'euros, ja que el sector privat es troba en una situació de necessitat de finançament per un valor de -3.538,3 milions d'euros, tot i l'elevat volum d'inversions estrangeres que fa el sector turístic a l'exterior, que són comptabilitzades *ex-ante* com a estalvi regional del sector privat.

30. Aquest és un tema clau per explicar els processos de convergència real entre les comunitats riques i les comunitats menys desenvolupades.

Altrament, les dades aclareixen que les Illes Balears són la comunitat autònoma que, respecte al PIB, presenta el percentatge més alt de capacitat de finançament del sector públic en relació amb la resta de comunitats autònomes, que, per a l'any 2007, és del 23,5%.³¹

contrapartida a la retribució del factor treball i els excedents bruts d'explotació com a contrapartida a la retribució del factor capital. A les Balears la remuneració dels salaris representa el 55% de la renda regional, i els excedents bruts d'explotació, el 45% restant. (Vegeu el quadre I-25.)

4.8.

LA DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DE LA RENDA

La distribució funcional de la renda a cost dels factors (treball i capital) mesura la part de la renda que s'assigna als salaris com a

D'acord amb el quadre esmentat, es pot observar que l'any 2007 la taxa d'excedent a les Illes Balears va caure 0,25 punts. La causa que explica aquest fet es troba en la circumstància que el creixement monetari dels costos salarials per treballador o costos laborals unitaris (CLU) va ser de 0,45 punts per sobre del creixement monetari de la productivitat.

QUADRE I-25. VARIACIONS DE LES TAXES D'EXCEDENT

Conceptes	2006	2007	Var. absoluta 07/06
Taxa salarial	0,5501	0,5526	0,0025
Taxa d'excedent	0,4499	0,4474	-0,0025
Total	1	1	0

VARIABLES EXPLICATIVES DE LA VARIACIÓ DE LA TAXA D'EXCEDENT

Conceptes	1	2	3 = 2/1
	2006	2007	Factor de creixement
1. Cost salarial per treballador (w)	26.819,80	27.654,53	1,031123647
2. Productivitat (n)	48.753	50.048	1,026562468
3. Factor de creixement (w/n)			1,004443158
4. Taxa salarial 2006			0,5501
5=(3)*(4). Taxa salarial 2007			0,5526
6=(5)-(4). Var. absoluta de la taxa salarial			0,0025
7=(-6). Var. absoluta de la taxa d'excedent			-0,0025

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2007*, i elaboració pròpia.

31. Vegeu l'apartat 4.4.5 «El comportament de la inversió pública i el finançament regional» de la *Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, pàg. 75-80.

El comportament dels excedents bruts d'exploració i la relació que tenen amb la inversió privada s'analitzen a continuació amb el mateix criteri metodològic de les memòries del CES dels anys anteriors.

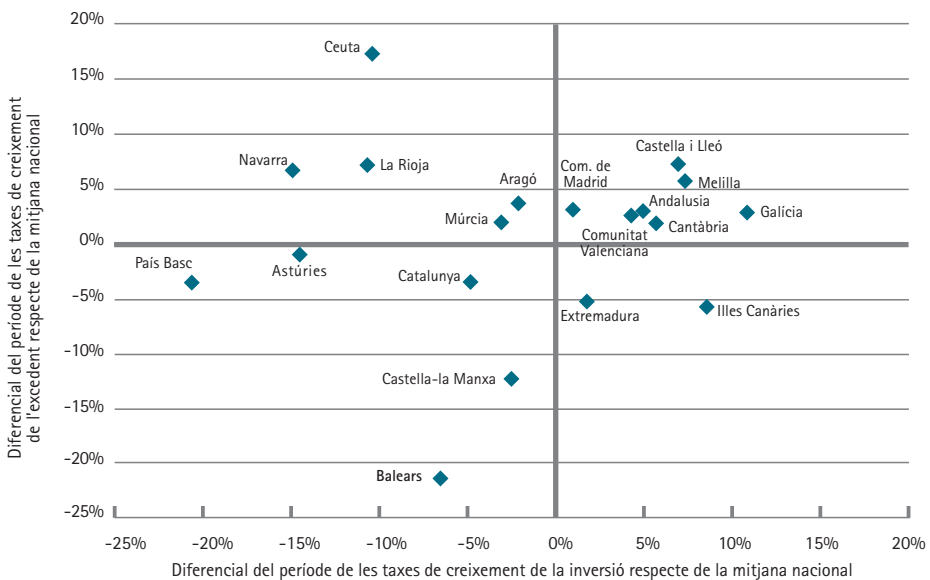
En el gràfic I-12 s'observa la situació de totes les comunitats autònomes pel que fa al període 2000-2007. La situació de les Balears en el tercer quadrant indica una posició en què es produeixen diferències negatives de creixement a les Illes Balears respecte a la mitjana nacional pel que fa a la inversió i als excedents, fet que explica el menor creixement acumulat de les Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes al llarg del vuitenni 2000-

2007. (Vegeu l'apartat 4.3, «Anàlisi regional per comunitats autònomes».)

A continuació, s'ha representat l'evolució de les Illes Balears des de l'any 2000 fins al 2007 en el seguiment de les diferències de creixement que presenten els excedents bruts i les taxes d'inversió en relació amb la mitjana de l'Estat. (Vegeu el gràfic I-13.)

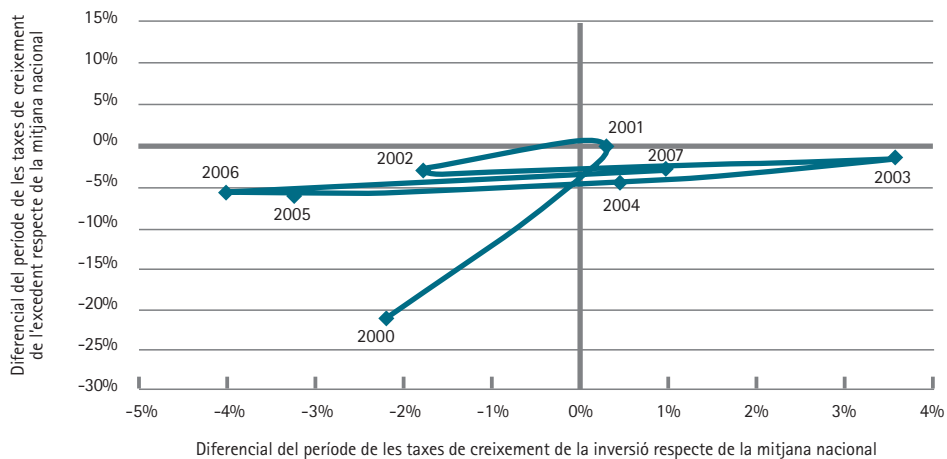
Segons aquesta anàlisi, es produeix una recuperació de les inversions respecte a la mitjana de l'Estat al llarg dels anys 2001, 2003, 2004, i 2007, i negativa la resta dels anys analitzats en correspondència amb el menor creixement relatiu dels excedents.

Gràfic I-12
**Distribució excedent / Inversió privada. Promig del 2000-2007
(distància a la mitjana espanyola)**

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2007*, i elaboració pròpia.

Gràfic I-13
Comportament excedents / inversió
Illes Balears, 2000-2007

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2007*, i elaboració pròpia.